JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. **Woensdag 28 December.** **N°. 103.**

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco.*

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is **zestig duiten** voor de **vijf woorden**, behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

kommies op het residentie-kantoor te Pekalongan, *J. W. Toorop*, uit die betrekking.

BENOEMD:

t assistent-resident van Agam (Sumatras Westkust), *W. F. Godin*, thans assistent-resident van Priaman.
t assistent-resident van Priaman (Sumatras Westkust), *H. Diepenhorst*, thans assistant-resident van Agam.
t advokaat en prokureur bij den raad van justitie te Samarang, Mr. *C. J. F. Mirandolle.*

GESTELD:

beschikking van den direkteur der kultures, de ambtenaar der 2 klasse *J. van Es.*

MAGTIGING VERLEEND.

t het uitreiken eener akte van toelating tot de uitoefening der artsenijmengkundige praktijk te Samarang, aan *W. R. Severing.*

Schutterijen, enz.

Bij het korps Papangers, Mooren en Bengalezen te Batavia.

BENOEMD:

t 1 luitenant-adjudant, de 1 luitenant *J. C. Sayers.*
t 2 luitenant, de korporaal bij de Bataviasche schutterij *E. G. Sersansie.*

BEVORDERD:

t 1 luitenant, de 2 luitenant *G. Warnar.*

Bij de Infanterie van den Barisan van Madura.

ONTSLAGEN:

ervol, de kapitein raden *Djoyo Sahitro;* de 1 luitenants *Setjo Nollo* en *Werio di Logo*, en de 2 luitenants *Diepo Troeno, Merto Djoyo, Werio Setjo, Nolo Potro* en *Wongso Dangsoe.*

BENOEMD:

t 2 luitenants, de adjudant onderofficier raden *Gondo Yoedo*, de sergeant majoor *Wiero Amoek*, de kadets sergeanten raden *Ario Djaingrat*, raden pandjie *Soero Kesoemo*, raden *Abdul Djamidin*, raden *Abdul Moekamel* en de sergeanten *Moyo Loedro* en *Sierno Boyo.*

BEVORDERD:

t kapitein, de 1 luitenant raden *Aria Djoyo Nogoro.*
t 1 luitenants, de 2 luitenant pangeran *Pakoe Ningrat*, raden *Abdul Safoedin* en raden *Mohamat Hawieloedin.*

Bij het korps Christen Schutterij te Padang.

ONTSLAGEN:

zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, de 2 luitenant, tevens auditeur, Mr. *A. M. Fokker.*

BENOEMD:

t 2 luitenant auditeur, de schutter jhr. Mr. *E. A. J. D. Dibbets.*

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, onder toekenning van pensioen, de intendant der 1 klasse van de militaire administratie (hoofdintendant) *W. C. Filet.*

BEVORDERD:

t intendant der 2 klasse bij de militaire administratie, de onderintendant der 1 klasse *M. Nordmann.*
t apotheker der 2 klasse bij de militaire geneeskundige dienst, *L. C. van der Veen*, thans apotheker der 3 klasse.

BENOEMD:

t adjoint bij den generalen staf, de 2 luitenant der infanterie *J. B. du Puij de Montbrun*, met bepaling, dat hij *à la suite* van het wapen der infanterie zal gevoerd worden.
t adjudant bij den chef van het wapen der artillerie, de 2 luitenant *H. N. Lindwurm*, thans onder-konstrukteur bij den artillerie-konstruktiewinkel te Soerabaya.
t onder-konstrukteur bij den artillerie-konstruktiewinkel te Soerabaya, de 2 luitenant *H. G. Bouwmeester*, thans adjunkt bij den kommandant der artillerie in de 3 militaire afdeeling.

OPGEDRAGEN:

waarneming der betrekking van hoofdintendant der militaire administratie, aan den intendant der 2 klasse *M. Nordmann.*

Advertentien.

VERTREK DER OVERLANDMAIL.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat het vertrek der stoomschepen, bestemd voor den overvoer der brievenmalen van Batavia, via Muntok en Riouw, naar Singapore, zal plaats hebben als:

In de maand Januarij op den 11 en 27 van die maand.
» » » Februarij » » 11 » 26 » » »
» » » Maart » » 12 » 29 » » »
» » » April » » 11 » 27 » » »

Dat de bedoelde stoomschepen de terugreis van Singapore zullen aannemen binnen 24 uren na de aankomst aldaar van het van Ceylon verwacht wordende pakketschip der Peninsular and Oriental Steam Navigation Company, zonder de aankomst af te wachten van het stoomschip van Hongkong.

Dat de brievenpakketten, bestemd om met deze gelegenheid te worden verzonden, zullen gesloten worden bij het postkantoor te Weltevreden, en wel:

a. de pakketten voor Europa, Britsch-Indie, China, enz., daags vóór het vertrek der van het stoomschip naar Singapore, des namiddags ten 1 ure.
b. de pakketten voor Banka, Palembang en Riouw, twee dagen voor dat vertrek, op het zelfde uur.

BATAVIA, 27 *December* 1853.

De Directeur voornoemd,
DE VEER.

Vendutien.

Op Donderdag 29 December, wegens vertrek door *Vaupel & Co.*, voor de woning van den heer *H. D. van Wely* in het kampement tegenover Passer Senin.

en

Voor een der localen van de recherche aan den kleinen boom.

en

Precies ten 11 ure, de brik *Nina of Bristol.*

Op Vrijdag 30 December, wegens vertrek, door *Munder* ten huize van den heer *Steuerwald*, naast de gouvernementsschool.

en

Tegen 4°/₀ vendusalaris voor het kommissiehuis van gebr. *Roselje & Co.*

Op Zaturdag 31 Dec., voor het kommissiehuis van *Voute & Jacobsen.*

en

Precies ten 11 ure, in het locaal der beurs.

Vertrekkende Personen.

Schoenmaker. — *C. Darling.*

Advertentiën.

Bevallen van eene DOCHTER *Wilhelmina Frederika Emedia Degens, von Schukkmann.*

BATAVIA, 28 *December* 1853. (1302)

Op de vendutie van Donderdag den 29sten dezer, bij den Heer Majoor *van Wely*, zal alsmede worden verkocht:

een bijzonder goed gedresseerd Rijpaard. (1303)

Op de vendutie van den 31 dezer bij *Voute & Jacobsen*, zullen mede verkocht worden, wegens vertrek:

2 fraaije goed gedresseerde Rijpaarden,

zijnde een Sandelwood schimmel en een geel Makassaar, beide 4 voet hoog; tevens eenige nieuwe Gouden en Zilveren Horologiën. (1297)

INSTITUUT VOOR JONGE JUFVROUWEN.

De ondergeteekende neemt de vrijheid deze inrigting aan Ouders en Voogden aan te bevelen.

A. E. SESSELER,
Oorthuys.

BATAVIA, 28 *December* 1853. (1299)

Manilla Sigaren n°. 2

van de maand Mei à *f* 48 Contant

bij

(1284) A. VAN OMMEREN & Co.

S. B. van Kleeff & C°.

Passer Pisang,

hebben ontvangen:

300 ZOETEMELKSCHE KAZEN,

à Contant.

(1300)

Superieure Manila Sigaren No. 2,

in halve en kwart kistjes.

Dito, dito Havannah vorm, te bekomen bij

(1241) JOHN PRYCE & Co.

AFHANDEN GEKOMEN.

Een Astrolabium in mahonij houten kistje. Mogt hetzelve te koop worden aangeboden, zoo wordt men vriendelijk verzocht, daarvan aangifte te doen aan het bureau van den *Java-bode.* Indien de aankoop reeds geschied is, dan is men bereid de bestede prijs, benevens *f* 25,— Rec. te vergoeden. (1279)

TE KOOP

Het HUIS en ERF op *Kramat*,

bewoond door en toebehoorende aan

(1277) J. A. HAAGER.

TE KOOP

Een Huis op Goenoeng Saharie (Pintoe Besie), thans verhuurd wordende voor *f* 70 's maands, gebouwd van zware materialen, te bevragen bij den tegenwoordigen huurder.

(1295) J. W. THIERBACH.

TE KOOP, DAN WEL TE HUUR

met 1 Januarij aanstaande, een Huis met boven en benedenkamers, ruime bijgebouwen en een groot Erf, gelegen op Kramat, aan de 5de paal, te bevragen bij

(1296) J. W. THIERBACH.

TE HUUR

het huis van wijlen den Heer *T. A. van der Does*, op Meester Cornelis, te bevragen bij

(1291) T. CRONE, qq.

TE HUUR

de Tuin gelegen achter voornoemd perceel, beplant met circa 1000 vruchtdragende Notenboomen, te bevragen bij

(1292) T. CRONE, qq.

BANKACTIEN

worden te koop gevraagd, door

(1298) E. S. VOUTE, Makelaar.

GELDEN

op Hypotheek verkrijgbaar:

te bevragen bij den uitgever dezer

(1166) W. BRUINING.

TOONEELEN UIT DEN JONGSTEN OORLOG IN HONGARIJE. (*verv.*)

In het bekoorlijke Fured aan het schoone Plattenmeir zocht nu de zieke een volkomen herstel. Hij mogt het hopen van de wonderdadige bron, van de in zoete droomen wiegende schoonheid van het oord, van de zachtheid der lucht, maar nog meer van de teedere verzorging zijner Katicza, in wier kinderlijk reine ziel hij eindelijk eenen blik begon te werpen.

Reeds toen hij tusschen leven en dood zwevende in het hospitaal lag, was de schreiende engel bij zijn bed hem dierbaar geworden, had hij gezien welk een hemel voor hem, en hem alleen, in het hart van het beminnende kind geopend was. Reeds toen had hij zichzelven bittere verwijten over zijne woeste begeerten gedaan en stil beloofd, de jonkvrouw voortaan met die ridderlijke achting te bejegenen, die zij waardig scheen te zijn.

En thans, nu voornamelijk door hare onvermoeide oppassing, haar bidden en zorgen, de dreigende schikgodin was verjaagd, en zijn levensdraad door eene bevrouwelijke hand verder was gesponnen, thans in een paradijsachtig oord, in de bloeijende weiden en geurige bosschen rondgeleid door de beste, de ootmoedigste en geduldigste vrouw — wat zal ik meer zeggen? De dankbaarheid, die wel even goed moeder van de liefde kan zijn, als medelijden of achting — dankbaarheid ontwapende zijnen adeltrots en alle andere bezwaren; ware, innige liefde vervulde eindelijk ook zijn nog jeugdig hart, en weldra was de eenvoudige Katicza van Munkacs eene voorname adelijke dame.

De zegenrijke badkuur en de liefde hadden haren gelukkigen echtgenoot snel doen herstellen; maar de herfst en de wittebroodsweken hebben reeds menige doodkist getimmerd. De naauwelijks herstelde begon spoedig weder ziekelijk te worden. Zijne wond brak weder open, een drooge hoest paarde zich met een afmattend zweet; het akelige spook met de zeis en den zandlooper spotte met al de kunst der doctors van Pesth, en de rustelooze Pool aanvaardde de reis naar het rijk, waar alle revolutiën eindigen.

Het testament verzekerde Katicza van Munkacks het vrije bezit van al de niet onaanzienlijke goederen des gestorvenen. Het wanhopige kind kon nu met alle eer de adelijke landvrouw spelen, kon den ouderdom van haren vader verzoeten, goede werken en vrome stichtingen doen — zij kon, jong en bekoorlijk als zij was, altijd een tweeden man gelukkig maken en met hem gelukkig worden. Maar dat zou geene regte liefde zijn geweest! Katicza had eens en voor eeuwig bemind.

Nu hij koud en dood in den kouden grond lag, was ook haar leven verwoest, verlangde zij niet langer te vertoeven op eene wereld vol tranen en harteleed.

Alleen de gedachte aan het ontwaakte vaderland, de gedachte om voor Hongarije nog nuttig te kunnen zijn, weerhield de ongelukkige, in de razernij harer eerste droefheid, om in de golven van den Donau eene hereeniging met haren beminde te zoeken.

Gedreven door het denkbeeld om voor Hongarije te leven en werkzaam te zijn, vertrok zij kort na den dood van haren man van Pesth en begaf zich naar het leger der insurgenten.

Op deze reis nam zij eenen omweg over Fured. Zij kon het niet op zichzelve verkrijgen, zonder afscheid, van de heilige plek, die door de herinnering van den onvergetelijken gewijd was, voor altijd heen te gaan. Zij snelde naar Tihany en de abdij, voor welker geprezene galerij-vensters zij zoo dikwijls gestaan had, met den arm om zijnen hals, vergenoegd glimlagchend naar het meir beneden starende. Zij daalde in het onderaardsche gewelf af, niet om voor het gebeente van Andreas den stichter te bidden, maar om zich in de woning der dooden de huivering voor het sterven te ontwennen. Nog verder ging zij naar Badacsonyi in de rotsgrot van het schier-eiland, beroemd door de overlevering van het Grieksche meisje Irene [1]; want uren

[1] De overlevering zegt, dat eene Griekin uit Epirus, als non, deze grot ging bewonen, dewijl zij haren echtgenoot, den edelen Pornai, voor dood hield. Pornai kwam echter terug en bezocht zijne vrouw alle dagen heimelijk in de grot. Toen zij een kind, Paul Kiniszi, baarde, vlugtte hij met haar over het meir. Daarbij verdronken beiden, maar het kind werd gered en bouwde later Nay Wazoney.

FRANKFORT LOTTERY.
STATE LOTTERY.

Established 1789.

Grand Prize and Premium distribution of the Free City of *Frankfort* on the Maine of

Florins 1,064,780 equal to about 88,000 p. Sterling.

This distribution is guaranted, authorized and under the Management of the Government, contains 18,400 numbers in all, out of which 6000 prizes and 11 premiums are drawn. Secondly, the prizes are, one of 200,000 fls. about £ 16,700 (12 fls. being equal to £ 1 st.,) one of 100,000 fls., and a premium of 100,000 fls., also prizes of 50,000 fls., 20,000 fls., 15,000 fls., 12,000 fls., besides many other smaller ones.

Leading Features of this Lottery.

Guarantee by the *Government* of the *Capital* required for the full payment of Prizes to the Shareholders.

Administration by a *Special Committee*, appointed and superintended by the legislative body of the *High Senate.*

Security given by General Agents.

The *fair* and *equitable* management of the drawing, each Number being drawn and its fate *distinctly* pointed out in the List of Results published and revised by the Executive Committee.

Drawings in Public and *Immediate Payment in Cash* of the Prizes gained on presenting the winning numbers.

The Drawing takes place irrevocably on the 27th. of March and close on the 22th. April 1854.

PRICE OF SHARES.

One Whole Share £ 10 st. One Half Share £ 5 st.
One Quarter Share £ 2.10 sh.

The following advantages are given by taking a number of Shares, viz:

5 Shrs, or 10/2 Shrs, or 20/4 Shrs,	Cost only	£	45 st.
10 » » 20/2 » » 40/4 »	»	»	80 »
20 » » 40/2 » » 80/4 »	»	»	150 »

Remittances can be made in Drafts on Holland at 12 fls. = £ 1 st., or the Money can be paid to any Bank of respectable Commercial House for transmission to Messrs. *Schwarzschild & Co.*, 26, Lombard Street, London.

Immediately after the Drawing, Officials Lists will be sent to each Shareholder.

Shares and Prospectus are to be had of the undersigned, who are *appointed* for the sale of Shares for Home and Foreign Countries.

The Prizes obtained will be paid in Batavia through an established Bank, and parties having transactions in any of the principal Towns in Europe can intrust them to our Firms.

J. A. SCHWARZSCHILD & SONS,
Bankers and sole appointed Government Lottery Agents. Frankfort on Maine.

Prospectus may be seen at the office of this paper and money will be received on account of the above.
(1293)

Wissels op *Nederland.*

bij
(921) B. SANDER, SUERMONDT & Co.

Wissels op *Nederland*

bij
(878) DE WEERDT, RUYL & Co.

Bij de Boekhandelaars *van Haren Noman & Kolff*, te Batavia, alsmede bij den heer *Ploegman* aldaar (Bazaar Seneen), is, tegen slechts *f* 2,— Rec., franco per post, verkrijgbaar, de in den *Java-bode* van den 24sten dezer, zoo gunstig aanbevolen

TIJDTAFEL DES BIJBELS,

uitgegeven door en voor rekening van *W. F. Ploegman, J. Az.*

Deze Tijdtafel, die ten allen tijde voor de belangstellenden in de gewijde geschiedenis, en als handleiding bij de beoefening dier geschiedenis, bijzonder dienstig kan zijn, mag dus onder de vele nuttige geschenken wel eene eerste plaats bekleeden.

Deze Tijdtafel zal mede weldra verkrijgbaar zijn te Samarang bij *van Haren Noman Kolff & Co.*
Soerabaya bij *E. Fuhri.* (1301)

1854.
Geïllustreerde ALMANAKKEN
met Dames-Portretten.
Karton Almanakken.
Indische ZAK-AGENDA'S.

Verkrijgbaar bij
(1286) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

HESSIAN ADVERTISSEMENT.
Great Hessian State Loan of 6,725,000 Doll.

To be reimbursed with 16,581,510 Dollars,
or.................. 2,400,000 p. Sterling.

This Loan is guaranted by the Government, and contracted by the eminent Banking House of Messrs. *M. A. von Rothschild and Sons*, in Frankfort on the Maine.

The following capital prices must be gained, viz:

14 of 40,000 Dollars.	60 of 4,000 Dollars.
21 of 30,000 »	60 of 2,000 »
24 of 32,000 »	120 of 1,500 »
60 of 8,000 »	180 of 1,000 »

etc., etc. The smallest Prize is 55 dollars.

The next drawing will take place 1 Juny 1854. The PRICE OF THE SHARES is as follows:

One share for £ 1 St.	Thirty shares for £ 20 St.
Six » » 5 »	Sixty-five » » 40 »
Thirteen » » 10 »	137 » for » 80 »

The undersigned have great pleasure in announcing that they are now appointed *Sole Agents* for this distribution in the British and Dutch Colonies, in consequence of the former Agents having *illegally* inserted in their shares, and made a *deduction of ten per cent*, on payment of the Prizes, without such being mentioned in their Prospectus, or authorized by the Contractors.

It has been thought necessary to lay these facts before the Public, so that they may *not be deceived by the caution which the dismissed Agents have thought fit to insert in the Newspapers.* The public are therefore informed, that if they wish to purchase Shares enjoying the full advantages, without any deductions, they must be signed by one of *our Firm*, who have been the Agents in England for upwards of twelve years, during which period, they have paid, to successful holders of Shares in Great Britain, prizes to the amount of £ 52,000 St., free of deduction, which have been distributed in Liverpool, Birmingham, Manchester, London, &c.

Shares will be forwarded, on receipt Bank Notes, Bills, or Drafts on Holland à 12 fls. equal £ 1 St.

Each Shareholder will receive, immediately after their Drawing, the List of the successful numbers.

The prizes obtained, will be paid in Batavia through an established Bank, upon delivery of the Prize Share.

Apply without delay, to the appointed Government Agents, Messrs. *J. A. Schwarzschild and Sons*, Bankers, Frankfort on the Maine; or their House, Messrs. *A. Schwarzschild & Co.*, 26, Lombard Street, London.

J. A. SCHWARZSCHILD & SONS,
Bankers and sole appointed Government Lottery Agents Frankfort on Maine.

Prospectus may be seen and shares may be had at the office of this paper. (1294)

Bij *van Haren Noman & Kolff* te Batavia en bij hunne Firma te Samarang is steeds voorhanden en verkrijgbaar

J. T. CANTER VISSCHER,

Index op het Staatsblad van Neêrlandsch Indie.
(1285)

Visitekaartjes à *f* 8,— per 100 stuks,
Worden volgens alle Modellen vervaardigd ter *Lithographie* van *H. M. van Dorp* te Batavia. (1017)

1854.
INDISCHE ZAK-ALMANAKKEN,
f 3,— Franko *f* 4,—
INDISCHE KANTOOR-ALMANAKKEN,
Opgeplakt *f* 1,—.
Onopgeplakt *f* 0,60

bij

Batavia { *Lange & Co.* / *Noman & Kolff.* / *van Dorp.*
Samarang { *Oliphant & Co.* / *Noman, Kolff & Co.*
Soerabaya { *Fuhri.* / *van Raalten & Kocken.*
Buitenzorg en Preanger *Schreuder.*
Cheribon *Blok.*
Tagal *van der Voort.*
Pekalongan *Neumann.*
Passaroean *Versteegh & Co.*
Padang *Groot*
en verder op alle buitenbezittingen. (1189)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengemeld Blad, die gen zijn met hun abonnement voor het eerste halfjaar 1 voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis geven, en hem de gelden daarvoor **Franco** to zenden, ten einde geene vertraging in de ontvang ondervinden en de Uitgever in staat gesteld moge w den, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het eerste halfjaar:

voor Batavia..................	*f* 12.50,
» Java........................	» 15.—.
» de Buitenbezittingen.....	» 17.50.
» Nederland..................	» 22.50.

Brieven *franco* aan
den Administrateur van dat Bl
(1162) H. M. VAN DORP

BATAVIA, 30 *November* 1853.

☞ De Inteekening en Storting voor dat Blad ook geschieden bij *van Haren Noman, Kolf* *Co.* te Samarang en *E. Fuhri* te Soerabaya.

Het vertrek der Stoomboot *Banda* naar marang en Soerabaya is alsnu voor vast paald op Zondag den 25 dezer, des morg ten 8 ure.
De Agenten,
(1288) B. KOPERSMIT & Co

Stoomschip MACASSAR.

Het vertrek van dit Stoomschip via Samar en Soerabaya naar Macassar en de Moluk is bepaald op Vrijdag den 30 dezer, des m gens ten 8 ure.

Voor Passage en nadere inlichtingen gelieve men te wenden tot De Agenten,
(1289) B. KOPERSMIT & C

Vracht en Passage.

Naar Samarang, met de Ned. Ind. bark *galaut*, kapt. *Winter*, om Zaturdag den 2 van hier te vertrekken.
Informatien bij
(1304) JOHN PRYCE & C

Met het snelzeilend, voor den overvoer Passagiers uitmuntend ingerigt Ned. S *Oceaan*, kapitein *C. J. Doeksen*, wordt sage naar Nederland aangeboden. Het ver van dezen bodem van Soerabaya door St Balie naar Nederland is bepaald tegen m Januarij aanstaande.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den ge voerder, de heeren *Fraser, Eaton & Co* te Soera en alhier bij de agenten
(1280) B. KOPERSMIT & C
BATAVIA, 22 *December* 1853.

Met het Nederlandsch schip *Koning W lem II*, kapitein *G. van Eijk Menkm* wordt gelegenheid aangeboden tot den o voer van passagiers naar Nederland. Zij van deze bijzonder goede gelegenheid schen gebruik te maken, gelieven zich naauwkeuriger inlichtingen te vervoegen den Gezagvoerder, de Heeren *Fraser, Eaton & C* Soerabaya of bij
de Agenten
(1282) B. KOPERSMIT & C
BATAVIA, 22 *December* 1853.

Naar Nederland wordt passage aangeb met het snelzeilend Ned. Schip *Princes Sop* kapitein *P. S. Matzen.* De bijzonder g inrigtingen van dezen bodem bevelen denzelve ten st ste aan.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den ge voerder, de heeren *Fraser, Eaton & Co.* te Soera en alhier bij de Agenten
(1281) B. KOPERSMIT & C
BATAVIA, 22 *December* 1853.

Passage naar Samarang

met het Nederlandsch barkschip *Quatre-B* kapitein *Bondix*, zullende aanstaande Don dag verzeilen.
(1278) KREGLINGER, DUMMLER & C

BATAVIA.

Zondag ochtend kwam alhier ter reede aan het gelsche stoomschip *Madras*, komende van Singapo bestemd tot overbrenging der Mail naar Australie; zelve werd den dag daarop gevolgd door de N landsche Stoomboot *Java*, gezagvoerder *Batten*,

---

lang had hij daar bij haar gezeten, met hare lokken gespeeld en de kuiltjes harer blozende wangen gekust. Wanneer zij vroeger daarheen kwam, sprongen vrolijke knapen en vriendelijke meisjes haar te gemoet, en boden zich tot gidsen aan of veilden zonderling gevormde steentjes en schulpen, door het meir opgeworpen, te koop. Nu was het hier akelig eenzaam en stil. Zij klom op de hoogte over de wijngaarden, van waar men het meir en het schiereiland in volle pracht overziet, en waar zijne vleijende woorden zoo dikwijls de vermaarde echo van Nagy Wazsony hadden uitgedaagd. Langzaam en treurig liet zij de betraande oogen rondgaan in den wijden kring, die haar eens zoo gelukkig had gezien. Toen wierp zij zich op de knieën en wekte de echo door een lang uitgerekt vaarwel aan het grauwe stille meir.

Lang had nog het vrome kind voor het heil der ziel van haren beminde en om eene spoedige hereeniging. Eerst laat in den avond keerde zij naar Fured terug. Den volgenden morgen reed zij den weg naar het zuiden op, want zij had te Szigethvar nog eene heilige gelofte te volbrengen.

In de verwoeste Zriny-burg gekomen, klom zij op den hoogsten top van den vervallen muur, en sprak knielende, met opgeheven regterhand, den volgenden eed uit.

— God der Magyaren! eene zwakke, hulpelooze moede vrouw, het ongelukkigste uwer schepselen, knielt voor u in het stof dat door den heldendood van een uwer uitverkorene werktuigen geheiligd is. Heilige God der Magyaren, gij hebt u volk bevolen op te staan en naar de wapenen te grijpen. Welaan dan, ook ik wil voor Hongarije en tot uwe eer mijn bloed laten vloeijen en het leven opofferen. Gij zult mij kracht daartoe verleenen, gelijk gij de zuster van Zriny, de moeder van Rakoczy, mijne edele landgenoote Helene Tököly kracht hebt geschonken, om zich in mijne vaderstad Munkacks drie jaren tegen de ingedrongene vreemdelingen te verdedigen, tot zij eindelijk door verraad te gronde ging — gij zult mij de kracht verleenen gelijk gij aan de jeugdige heldin Cecilia, de vrouw van Stephan Rozgon, de kracht gaaft om mede te strijden aan de zijde van haren geliefden echtgenoot in den storm van Galambocz — gij zult mij met zelfverloochening toerusten gelijk de getrouwe vrouw van den held Peter Szaparyi. En ik, verheven God der Magyaren, ik zweer u daarvoor, dat ik strijden wil voor Hongarije zoo lang nog eene pols klopt in het Hongaarsche hart, dat ik sterven wil voor het beminde vaderland, sterven, sterven, sterven!

— Dat zweer ik u, God der Magyaren, en vurig smeek ik u op mijne knieën, schenk mij eenen heldendood, gelijk de vrouw van Niklas Zriny in deze onverganke lijke muren gestorven is. Amen!

De gelofte was afgelegd. Katicza snelde heen, schonk al wat zij van waarde bij zich had weg, en verd geheel en al. Niemand hoorde meer van haar,

Intusschen had de keizerlijke hoofdarmee na de b tingen van Pesth versterkingen ontvangen, alle s krachten zamengetrokken, en zij trok nu naar de Th om met dezen stroom ook de laatste verschansing insurgenten te bemeesteren en hun leger aan de zijde te vernietigen.

Maar ook de rebellen hadden met voorbeeld krachtinspanning hunne gelederen weder aangevuld op dag ontstond in het woelige Debreczin een bataillon. Uit Grootwaradin kwamen kanonnen, uit lijke allerlei wapenen. Vrijwilligers stroomden van kanten naar de tweede hoofdstad des lands. Niets de agitators onbeproefd om den strijd op leven of voort te zetten. Het fanatismus wierf in alle do in alle boerenwoningen soldaten. Het gansche land medetrekken, het gansche land was rebel.

Op den regter oever der Theiss achtte de nie aanvoerder van het Hongaarsche leger, de krijgsku Poolsche generaal, zich reeds sterk genoeg om niet niet langer angstig te ontwijken, maar hem man onder de oogen te treden en het bezit van den op de punt van het zwaard te stellen.

Bij Kopolna stieten beide legers op elkander en bloedig werd den ganschen dag en den daarop genden gestreden. Duizenden van dappere soldaten

van Singapore komende en medebrengende de Europesche dagbladen en brieven, waaruit wij ons haasten onzen lezers het merkwaardigste mede te deelen.

DE OOSTERSTE KWESTIE.

Het voornaamste wat omtrent den loop van het Oostersche vraagstuk is mede te deelen, bepaalt zich tot telegraphische tijdingen, die nog zeer tegenstrijdig luiden. Immers, volgens de telegraaf, had den 23sten October eene schermutseling bij een Turksch vlek aan den Donau, Oltaktcha genaamd, plaats gehad. Men kon dit niet anders dan als de aanvang der vijandelijkheden beschouwen. Den volgenden dag evenwel vernam men met verwondering, dat de Porte den 21 tot het besluit was gekomen, om Omar pacha te gelasten, voorloopig niet voort te gaan met de vijandelijkheden tegen Rusland. Daarbij werd tevens gemeld, dat zoo deze reeds aangevangen waren bij het ontvangen van het berigt, deze last als niet gedaan moest beschouwd worden. De wapenschorsing zou in ieder geval maar tot den 1 November duren. Kort daarna vernam men weder uit eene latere dépêche, dat de Turken met 36,000 man den Donau zijn overgetrokken en de sterkte Kalefat hebben ingenomen. Deze onbestemde berigten geven natuurlijk aanleiding tot allerlei gissingen en redeneringen. Daarbij komt nog de terugroeping van den Franschen gezant te Konstantinopel den heer *de Lacour*, en de benoeming in diens plaats van den generaal *Baraguay d'Hilliers*. Die benoeming wordt door velen niet als gunstig voor den vrede beschouwd. Als reden daartoe wordt namelijk opgegeven, dat de Fransche regering zich in de Turksche hoofdstad niet langer heeft meenen te moeten doen vertegenwoordigen door eenen man van enkel diplomatieke kunde en ervaring. Het heeft dan ook niet ontbroken aan leden van den Raad van ministers, die zich niet konden vereenigen met het afvaardigen van dien generaal, omdat aan dien maatregel eene al te oorlogzuchtige beteekenis wordt gegeven. Van den kant dezer bewindslieden werd de zending van den heer *de Morny* aanbevolen, ingeval de keizer tot het vervangen van den heer *de Lacour* bleef besluiten. Dit schijnt echter niet te hebben gebaat, daar de generaal *Baraguay d'Hilliers* werkelijk met een talrijk militair gevolg uit Parijs naar Konstantinopel is vertrokken.

Te gelijk met het berigt van deze benoeming, is het gerucht in omloop gekomen, dat ook door het kabinet van Londen een buitengewone gezant naar Konstantinopel zou worden gezonden en dat de Oostenrijksche Internuncius de heer *von Bruck*, teruggeroepen en door den heer *von Prokesch Osten* vervangen zou worden.

Anderen beschouwen de benoeming van den generaal Baraguay d' Hilliers eer als gunstig voor het behoud van den vrede, dan wel als ongunstig en brengen zijne zending in verband met eene nieuwe nota, die dezer dagen uit Londen zou zijn uitgegaan. Intusschen heerscht op dit punt nog veel duisterheid en tegenstrijdigheid in de berigten, daar o. a. uit Weenen de aankomst van een vredelievend voorstel van het hof van St. Petersburg zelf wordt aangekondigd.

Dezer dagen heeft de Fransche Moniteur eindelijk het stilzwijgen afgebroken nopens de Oostersche aangelegenheden. „Het Turksche vraagstuk zegt dat blad, is een nieuw tijdperk ingetreden. De Porte heeft gemeend den weg der onderhandelingen te moeten verlaten. Daar de in dit geschil betrokken belangen meer dadelijk de overige Europesche kabinetten dan wel Frankrijk betreffen, is dit eene reden te meer om met kalmte deze nieuwe verwikkeling der Oostersche zaken gade te slaan. Aangezien het gemeenschappelijk werk der Weener conferentie het voorgestelde doel niet heeft bereikt, namelijk de handhaving van de regten des Sultans, de onafhankelijkheid der Porte en het Europeesch evenwigt, meent de Porte dat alleen de oorlog aan hare waardigheid voegt. De keizer heeft de staatkundige gedragslijn niet verlaten, welke hij zich van den aanvang van den strijd af had voorgehouden, bij het bezetten der Donau-Vorstendommen: en in overeenstemming met Engeland moet het eskader thans in de zee van Marmara geankerd zijn. De keizer heeft de plegtige verzekering gegeven tot het behoud des vredes te zullen medewerken, doch de vrede zou aan zijne hoofdvoorwaarde te kort doen, zoo hij niet langer tot grondslag had het evenwigt, dat de veiligheid van aller belangen verzekert. Eene zoodanige onderneming was waardig de vlaggen der beide groote westelijke staten te vereenigen, het schoone schouwspel opleverende eener eendragtige zamenwerking in het handelen zoowel als in onderhandelen. Zoo de twee andere kabinetten, welke hunne medewerking hebben verleend bij de conferentien, het niet gepast oordeelen deel te nemen aan de maritime demonstratie, welke in het algemeen belang plaats grijpt, hunne onzijdigheid en hunne medewerking zal niet verloren zijn bij de onderhandelingen, welke zullen dienen om het uit den weg ruimen van het geschil te vergemakkelijken. Zoo vele omstandigheden vereenigd ter gunste der Europesche zaak doen de gebeurtenissen met gerustheid gadeslaan en den uitslag met vertrouwen verwachten."

Deze verklaring van de Fransche regering wordt als van een meer oorlogzuchtigen aard aangemerkt, dan de vorige tot dusverre van die zijde uitgevaardigde staatstukken. Men vleit zich echter, dat de inhoud meer schijn dan ernst oplevert en dat de keizer der Franschen in de daad geen minder belang heeft bij het behoud van den algemeenen vrede, dan de andere mogendheden, ter zake van de niet te berekenen gevolgen, die bij de wrijvingen, welke sedert 1848 in Europa zijn waargenomen, het uitbreken van een algemeenen krijg zoude kunnen na zich slepen.

Een manifest van de zijde van Rusland, in antwoord op dat der Porte, is nog niet bekend. Men denkt, dat het niet te wachten is, en meent ook daarin een blijk te vinden van de gezindheid van Rusland, om den weg tot toenadering zoo mogelijk open te houden.

Terwijl het Oosten het tooneel van feiten is, worden in het Westen de onderhandelingen voortgezet. Wat het eerste betreft, het overtrekken van den Donau tegenover Widdin door 20,000 man Turken, en het bezetten van Calafat zonder slag of stoot, is van veel gewigt. Hoewel den 28 nog geen slag geleverd was, bewijst het gebeurde toch dat op dien dag Omarpacha, die toen reeds kennis droeg van het bevel de vijandelijkheden tot 1 November uit te stellen bijaldien zij niet waren aangevangen, de kanonnade van Isactcha als dien aanvang beschouwde, en het niet noodig oordeelde tot 1 November te wachten. Zal hij nu verder gaan en de Russen aantasten om te beproeven hen uit de vorstendommen te verjagen? Hierop is geen antwoord te geven, het is echter bezwaarlijk te vooronderstellen dat 20,000 man den Donau zullen zijn overgetrokken alleen om Calafat te bezetten, en dat die troepen aldaar zullen alleen blijven staan en blootgesteld om elk oogenblik verslagen te worden door de overmagt van Gortschakoff. Waarschijnlijk derhalve zal Omar-pacha die 20000 man door meer troepen doen volgen, en trachten althans zich op den linker-oever eene sterke stelling te verschaffen, zoo als hij den regteroever reeds bezet houdt.

Wenden wij nu den blik naar het Westen. Van niets anders is daar sprake, dan van nieuwe notaas. Men is het vrij algemeen eens, die eene door Oostenrijk ontworpen nieuwe nota, met het oog op de te Olmutz getroffen schikkingen, door Frankrijk en Engeland is verworpen. Anderen beweren, dat eene nieuwe nota is ontworpen, of door lord *Redcliffe*, of door de Weener konferentie, alwaar zij door de vertegenwoordigers van Oostenrijk, Pruissen, Engeland en zelfs van Rusland zou zijn goedgekeurd, door den franschen gezant echter niet. Voorts willen sommigen, dat de nieuwe voorstellen wel van Londen zelf zouden kunnen uitgaan. Eindelijk zijn enkelen van oordeel, dat de vier bemiddelende mogendheden wel, zoo al niet eene nieuwe nota zouden kunnen doen ontwerpen, dan toch eene wapenschorsing tot stand brengen tot de aanstaande lente, ten einde aan een europeesch kongres den tijd te laten de kwestie op te lossen. Zeer waarschijnlijk is dit laatste geval het meest te verwachten.

Daartegenover staat een berigt in den *Courrier de Marseille*, volgens betwelk de Porte op de nieuwe aanzoeken der gezanten zou hebben geantwoord, dat zij niet meer wilde hooren van onderhandelingen zoo lang de Russen de vorstendommen zouden bezet houden. Hoewel dit berigt in strijd is met het bevel de vijandelijkheden uit te stellen tot 1 November, schijnt het echter door het gebeurde op den 28 bevestigd te worden.

De *Courrier de Marseille* deelt wijders eenige bijzonderheden mede aangaande den storm, dien de eskaders in de zee van Marmora hebben beloopen. Waar die vloten zich thans bevinden is nog onzeker.

— Een partikuliere brief van 20 Oct. behelst het berigt, dat de russische handels-kanselarij te Konstantinopel op dien dan officieel is gesloten. Al de in Turkije nog aanwezige russische agenten en geëmploijeerden maakten zich tot hun vertrek gereed.

Ook de *Oesterr. Corr.* bevestigt het eerst betwijfelde gerucht aangaande het treffen bij Isactcha. Het blad verzekert bovendien, dat de Russen de vijandelijkheden niet begonnen hebben. De zaak had zich volgenderwijze toegedragen: Twee russische stoombooten geleidden acht kannonneerbooten stroomopwaarts naar Galatz en Braila. De turksche bezetting van Isactcha gaf vuur, zoodra zij de vloot ontdekte hetwelk daarop onmiddelijk door den Russen werd beantwoord. Het gevecht was zeer levendig; en ook het gerucht, dat een gedeelte van de vesting werkelijk was verbrand vond te weinig geloof.

Volgens eene telegrafische depêche uit Bucharest, dd. 26 October, zou vorst Stirbey zijne betrekking hebben nedergelegd en zich naar Weenen begeven.

De *Oesterr. Presse* wil weten, dat keizer *Nikolaas* zelf voorstellen naar Weenen zal zenden, welke, bij aanname door de turksche regering, onmiddelijk de ontruiming der vorstendommen ten gevolge zullen hebben, voor zoo verre het jaargetijde en andere omstandigheden dit gedoogen. De bepaalde eindschikking der kwestie zou dan later op een kongeres, in Londen, te houden, volgen.

— Met de stoomboot van Konstantinopel zijn te Triëst van daar berigten ontvangen, loopende tot 24 October.

De Fransch-Engelsch vloot was de Dardanellen gepasseerd en lag bij Campsaki.

De Russische ambtenaren hadden zich allen naar Odessa ingescheept. De overige Russen waren onder Oostenrijksche bescherming gesteld.

Het Russische consulaat-generaal was van Smyrna naar Athene overgebragt.

Men zag te Konstantinopel de komst van eenige Fransche officieren te gemoet; een aantal Engelsche officieren bevond zich reeds in het kamp van Schumla.

Van Malta schrijft men dd. 12 November.

Brieven uit Constantinopel met de *Mentor* ontvangen loopen tot den 5den dezer.

De Engelsche en Fransche vloten lagen voor Therapia.

De Russische consuls in de Turksche staten hebben allen hunne vlaggen en wapenschilden doen innemen en hunne landgenooten onder de bescherming van Oostenrijk gesteld. De geruchten omtrent een aanval op het fort van Iszactcha hebben zich bevestigd. Het gevecht duurde 5 uren en de Russen verloren hun bevelhebber, 30 manschappen en twee gewapende booten. Ten gevolge eener ontploffing van een kruidmagazijn werden de Turken uit de loopgraven gedreven en trokken naar de hoogte terug; de stad geraakte door dit ongeval in brand en de inwoners vlugtteden in de grootste ontsteltenis.

Het gerucht omtrent het gevecht te Batoum heeft zich mede bevestigd; het schijnt echter niet veel meer dan eene schermutseling geweest te zijn, echter hebben een Russisch Generaal en zes soldaten als gevangenen Constantinopel bereikt.

Ismaël Pacha is met een leger van 25.000 man nabij Kalefat den Donau overgetrokken. Een hevig gevecht was hier het gevolg van; de Russen werden geslagen en trokken op hun hoofdleger terug; zij verloren 6 stukken en hadden vele dooden en gekwetsten. De Pacha is druk bezig zich te versterken en wacht nieuwe troepen om verder voort te dringen af. Deze nieuwstijdingen baren groote verwondering, daar men algemeen van gevoelen was, dat *Omar* Pacha verdedigender wijze zoude hebben gehandeld en zich niet hebben gewaagd den vijand in zijne sterkten aan te tasten.

In al de Russische kerken zijn gebeden bevolen voor de uitroeijing der ongeloovigen, terwijl de belijders van het orthodoxe geloof worden aangemaand, iederen droppel bloed voor deze heilige zaak veil te hebben.

Een ander gevecht heeft te Batorin plaats gevonden. Een Turksch regement van de keizerlijke garde maakte een aanval op de Russen en versloeg hen op de punt van de bajonet met een groot verlies. De Russen verloren 1000 man op het slagveld, 2000 geweren en 10 kanonnen. Onder de gevangenen bevindt zich een Russische prins, die naar de hoofdstad is opgezonden.

Ook hebben de Turken een klein fort in de nabuurschap ingenomen.

Met het begin der lente is de Sultan voornemens in persoon ten velde te trekken, ten einde de vermoeijenissen van zijn leger te deelen.

De laatste tijdingen zijn van Suez, en loopen tot 19 November.

Omar Pacha is met een leger van 30.000 man, *Ismaël* Pacha, — die bereids met 25.000 man benevens de kavallerie en artillerie deu Donau nabij Widin was overgetrokken en de Russen voor zich uitdrijvende en gevangen nemende, zich van Kalefat had meester gemaakt, — gevolgd. De Turken hebben de Russische gewapende vaartuigen aangevallen en verscheiden convooijen graan genomen. Ook zijn zes batterijen ingenomen en de laatste berigten bestempelen deze welgeslaagde pogingen der Turken met den naam van overwinning.

Volgens telegraphische berigten uit Constantinopel dd. 25 October, waren ook de vijandelijkheden in Azië begonnen. Men verhaalt, dat *Massa-Bey* den 20sten October eenen verkenningstroep in de rigting van Cirockdere afzond. De Russen verrasten en overvielen deze afdeeling op haren marsch. *Selim* Pacha op het berigt dezer schermutseling met versterking aanrukkende, ontmoette een korps van 15.000 Russen van Redout Kalé en andere punten. Een gevecht vond plaats; de Russen werden geslagen en *Selim* Pacha vestigde zijn hoofdkwartier te Orelly, op zes mijlen afstand van Cirockdere.

NEDERLAND.

Rotterdam, 5 November. De cholera is over het geheele vaderland zeer afgenomen; in onze stad bedraagt het getal aangetastten daags nog slechts 1 of 2, en te Amsterdam 3 à 5; te 's Hage heeft zij geheel opgehouden. Te Delft heerscht zij betrekkelijk nog het hevigst; het getal aangetasten bedraagt daar nog gemiddeld 6 à 7; te Schiedam is de ziekte mede bijna verdwenen, er zijn daar in het geheel aangetast 201, gestorven 144, hersteld 48, de overigen waren nog in behandeling. Van 12 September tot 1 November zijn te Dordrecht

---

dekten het besneeuwde slagveld; de overwinning besliste zich voor geen van beide vijanden.

Laat in den avond, nadat het gebulder van het geschut op den eersten was verstomd, reed ik over het bebloede lijklaken van het slagveld naar het hoofdkwartier. Op dezen rid werd mijne aandacht getrokken door eene groep officieren en ambulance-dragers, die bij een wachtvuur stonden. Deze groep snel naderende, zag ik in het midden een chirurgijn, die in eene gebukte houding bezig scheen met eenen jongen baardeloozen *honved*, bij wien de lijkdragers nog teekenen van leven wilden bespeurd hebben, weder bij te helpen. De chirurgijn had de stormbanden van den tschako doorgesneden, den mantel weggeworpen, den stropdas losgegespt, thans sloeg hij de *attila* open.

Eene korte kreet van pijnlijke verrassing klonk onder de groep. De blanke borst eener vrouw zwol tegen de hand des chirurgijns aan.

Allen bogen over de knie des chirurgijns, waarop het hoofd der schoone doode of bezwijmde rustte.

Het hart klopte niet meer. De warmte van het lijk verminderde; er was geen leven meer op te wekken. Eene doode vrouw lag in den arm der magtelooze kunst.

In de borstzak der *attila*, vlak bij het hart vond men een pakje brieven en papieren, benevens een schrijfboekje, eene soort van dagboek.

Het snelle doorzien dezer bladen deed blijken dat de gesneuvelde, met verloochening van geslacht, stand en naam, bij het 35ste *honved*-bataillon, voormaals dat van Zriny, in dienst was getreden, en sedert den marsch van de Kroatisch-Stiermarksche grenzen aan al de krijgsverrigtingen van dat bataillon had deel genomen. In den slag bij Kopolna, waarvan het begin nog vlugtig in het dagboek was aangeteekend, moest zij eindelijk het vurig verlangde einde van een ondragelijk leven vinden.

De naam der eigenares van het boekje was door den boekbinder in het leder van den band geperst. De chirurgijn las dien naam zacht en met aandoening voor. De gesneuvelde heette eenvoudig — gelijk men reeds zal geraden hebben — Katicza van Munkacs.

EEN DESERTEUR.

De campagne van April had eene verwisseling in het opperbevel over het keizerlijke leger ten gevolge, en het was eene der eerste maatregelen van den nieuwen veldheer, het benaauwde leger van het zuiden te redden, tot welk einde de magt van den Banus langs den regter oever van den Donau afwaarts trok. Op zijnen verwonderlijk gelukkigen marsch vinden wij het corps te Foldvar, waar de Banus voor heden zijn hoofdkwartier heeft gevestigd, en hier zou ik dus gelegenheid hebben om een tafereel van het Kroatische soldatenleven in het kamp te schilderen. Maar ik zal van deze gelegenheid geen gebruik maken en mij bij de Hongaren bepalen.

Van het Kroatische leger wil ik alleen zeggen, dat men daarin, in weerwil van den vroegeren tegenspoed, altijd nog vrolijk was en lustig at en dronk, zich over de toekomst geene grijze hairen maakte, en hoewel men het geluk van den Banus niet regt vertrouwde, toch door zijne persoonlijke dapperheid uit de klem hoopte te worden gehaald.

Nauwelijks hadden de Kroaten hunne voorposten uitgezet, en door hunne patroilles den geheelen omtrek laten doorsnuffelen, of bij een aan den Donau geposteerd piket kwam zich een oude boer aanmelden, die van den anderen oever was overgeroeid, en aangifte deed dat er bij hem een deserteur verborgen was.

Het geval dat een Hongaar zijn landgenoot verried en aan den kogel overleverde, was tot nog toe zonder voorbeeld. Men had voor grof geld geen spion, zelfs geen boodschapper onder de echt Magyaarsch-gezinde bevolking kunnen koopen. En nu kwam een oud man, wien men het kon aanzien dat hij een echt Hongaar was, en meldde zich aan als — verrader.

(*Wordt vervolgd.*)

door de cholera aangetast 134 lijders, waarvan 78 overleden, 53 hersteld en 3 nog onder behandeling zijn. De ziekte kan ook daar als nagenoeg geweken worden beschouwd. In de laatste veertien dagen zijn slechts enkele gevallen voorgekomen en enkele lijders bezweken, waarom burgemeester en wethouders, in overleg met de geneeskundige commissie, besloten hebben het cholera huis voorloopig te sluiten. Men hoort thans weinig meer van plaatsen waar de ziekte zich geopenbaard heeft. Te Rijswijk hebben zich een paar en te Raamsdonk een 20tal gevallen voorgedaan, waarvan 11 zijn overleden. Ook te Groningen zijn enkele gevallen voorgekomen.

De gezondheidstoestand is overigens vrij voldoende. Als eene merkwaardige bijzonderheid, vooral in deze dagen, wordt zelfs gemeld, dat van den 10 tot en met den 21 October in de gemeente Gorinchem, op eene bevolking van ongeveer negen duizend zielen, geen enkel sterfgeval heeft plaats gehad.

De duurte der levensmiddelen blijft steeds aanhouden. Schier algemeen is dan ook het arbeidsloon verhoogd; op al de landswerven zal gedurende den winter het zomerloon betaald worden; zelfs zegt men dat de militairen hoogere soldij zullen erlangen.

In verband met de duurte hebben er te Helmond, (N.-Braband) en Birdaard (Friesland) ongeregeldheden onder het werkvolk plaats gehad. Van 's Hertogenbosch en Leeuwarden zijn detachementen militairen afgezonden, om de rust te herstellen.

Het besluit van den gemeenteraad te Groningen, tot afschaffing van den accijns op de rogge, is door den koning goedgekeurd, zoodat het roggebrood daar één cent per pond goedkooper is geworden. Te Sneek echter hebben eenige gegoede ingezetenen zich vereenigd, en dat brood, door vrijwillige bijdragen beneden den tegenwoordigen prijs gebragt.

— Den 24 October is Z. M. de koning naar Soestdijk vertrokken, ten einde Hoogstd. moeder te bezoeken, en den 28 dezer van het Loo in de residentie teruggekeerd.

— Men verneemt, dat in onderscheidene steden des vaderlands door de afdeelingen der Nederlandsche maatschappij tot afschaffing der slavernij, pogingen werden aangewend om het gewigtig doel dier vereeniging te bereiken. De adressanten wenden zich daartoe bij eerbiedig request aan Z. M. met de bede: »dat het Haar moge behagen gepaste maatregelen te nemen, om de vrijwording der slaven in 's lands Overzeesche Bezittingen tot stand te brengen.« Zij meenen aan de eene zijde, dat de slavernij onvereenigbaar is met de voorschriften, den geest en de strekking van het Evangelie, terwijl zij aan den anderen kant hunne overtuiging kenbaar maken, dat eene vooruitziende staatkunde gebiedt de leiding van de vrijmaking der slaven in handen te nemen, en deze gewigtige aangelegenheid niet over te laten aan den onwederstaanbaren drang der omstandigheden. De adressanten laten overigens het regt op schadeloosstelling gelden van hen, wier eigendomsregt eenmaal erkend is, en geven verder met vertrouwen de keuze der meest gepaste middelen geheel aan de wijsheid van Z. M. regering over.

— Den 1sten November vertrok uit het Nieuwe Diep, het Nederlandsch koopvaardijschip *Generaal Baron van Geen*, kapitein *Rotgans*, bestemd naar Batavia, aan boord hebbende 130 onderofficieren en manschappen voor het Oost-Indische leger, onder het kommando van den kapitein der artillerie *J. Labaar*, medegeleiders de luitenant der infanterie *A. H. Geerders*, de luitenant der artillerie *J. van Dompseler* en de officier van gezondheid 3de klasse *Schreuder*.

Op den 14den Nov. vertrekt van Harderwijk, om op den 15den te Rotterdam aan boord te gaan van het schip *de Zes Gezusters*, een detachement sterk 130 onderofficieren en soldaten, bestemd naar Oost-Indie, onder bevel van den ritmeester *van Bell*, van verlof naar Indië terugkeerende, onder medegeleide van de 2de luits. der infanterie *van Oordt* en *Ruanpol*, en de officieren van gezondheid 3de kl. *Diepenbrock*, *Westhmar*, *de Jeeges* en *Zijnenwartel*.

— Zr. Ms. oorlogsbrik *de Lynx*, is met 1 November in dienst gesteld en zal, zoo men verneemt, spoedig naar de West-Indiën vertrekken; het bevel over dien bodem is opgedragen aan jhr. *H. J. J. T. de Vaynes van Brakell*, kapt.-luit. ter zee, terwijl het verdere état-major, voor zoo ver bekend is, zal bestaan uit de heeren: *J. C. Baak*, luit. ter zee 1ste kl., 1ste officier; jhr. *Pompe van Meerdervoort*, luit. ter zee 2de kl.; *T. Pan*, luit. ter zee 2de kl.; *Bouricius*, adelborst 1ste kl. en *Frayer*, klerk.

— Men verneemt dat Zr. Ms. fregat *Palembang*, kapt. ter zee *Wouters*, met het einde dezes jaars te Vlissingen zal binnenvallen, om de noodige herstellingen aan koperbekleeding enz. te ondergaan, en gereed gemaakt te worden tot het doen van een togt naar Java, vermoedelijk om het fregat *Prins Hendrik*, aldaar gestationneerd, af te lossen. — Zr. Ms. fregat *Prins van Oranje* zou insgelijks uit de Middel. zee daar binnen komen. en zoo men verneemt opgelegd worden, terwijl de bemanning op het nieuw uit te rusten en in Augustus van stapel geloopen fregat van den 1sten rang, *Admiraal de Ruyter*, zou worden overgeplaatst. — Een dertigtal matrozen, van het wachtschip *de Rijn*, zijn naar Hellevoetsluis overgevoerd, om aldaar onder de bemanning der twee in dienst gestelde kleine schepen te worden ingelijfd. — Het fregat *Doggersbank* ter uitzeiling aan het Nieuwe Diep, met 26 weken leeftogt gereed liggende, heeft tot heden geene bestemming.

— Zr. Ms. schoener *de Adder* is in dienst gesteld, en het kommandement van dien bodem is opgedragen aan den luit. ter zee 1ste kl. *J. C. Holtzappfel*.

— Omtrent de weêrsgesteldheid valt niets te vermelden, dan dat zij meestal bij uitnemendheid schoon is, vooral wanneer men het gevorderde jaargetijde in acht neemt.

Allerwege wordt van dezen gunstigen toestand voor den landbouw gebruik gemaakt en waar dat door het vroegere regenachtige weder verhinderd was, nog het winterkoren te velde gebragt.

Intusschen heeft men verschillende vreemde luchtverschijnselen waargenomen. Te Coevorden heeft men den 25 October, 's avonds ten 7 en een half ure een tamelijk grooten lichtbal, van een schitterenden roodachtigen vuurgloed gezien; hij beschreef ten N. N. W. een boog van 45 graden.

Aan de Dedemsvaart zag men den 30 October onderscheidene stukken vuur van buitengewone grootte, uit het zenith nederdalen; zij verspreidden eenen buitengewonen glans en zijn deels als luchtpijlen in de rigting van het Z. O. en deels als vuurmassa's in de rigting van het N. W. verdwenen. Een stuk vuur van eene ontzagchelijke grootte echter daalde op de aarde neder en is circa twee minuten blijven liggen. Men denke zich de verbazing van den man voor wiens voeten deze vuurmassa nederstortte! Zwijgend staarde hij dit wonder der natuur aan, doch nauwelijks was dit verdwenen of des mans ontsteltenis vertoonde zich in zoodanige mate, dat men genoodzaakt was hem naar huis te dragen en de vrees koesterde, dat de ongelukkige zijn verstand had verloren; evenwel geeft hij thans eenige hoop op herstel.

Den 31 October des avonds, zag men te Hoorn eene lange heldere wit glinsterende lichtstreep, veel overeenkomende met den glans des staarts eener komeet, uit het N. W. naar het Z. O. opklimmende. Men zag dit verschijnsel langer dan een uur.

— Bij de derde verkooping van landen in den Haarlemmermeir-polder, afdeeling Burgerveen, dezer dagen te Sassenheim gehouden, zijn 514,95 bunders tot *f* 353,500 verkocht; uitkomende op ruim *f* 680 per bunder.

— Voor eenigen tijd is gemeld, dat nabij Bagagem in Brazilië, door eene slavin een zeer groote diamant was gevonden, voor welken haar meester dadelijk *f* 120,000 was geboden, doch door dezen geweigerd. Men verneemt thans, dat deze kostbare steen door den Nederl. consul-generaal te Rio-Januiro, den heer *C. J. Wijlep*, van den eigenaar is aangekocht voor de verbazende som van 35,250 p. st. of *f* 443,000 Nederl.

— Z. M. heeft den luitenant-generaal komm. van het leger in Ned. Ind., jhr. *F. V. A.* ridder *Stuers*, vergund het dragen van het versiersel van kommandeur der orde van het Legioen van Eer, hem geschonken door Zijne Majesteit den keizer der Franschen.

— De koning van Pruissen heeft aan den lijfarts van Z. M. den koning der Nederlanden, professor *F. J. Everard*, de orde van den rooden adelaar tweede klasse, geschonken.

— In de residentie is aangekomen de heer *Annibal Joresti*, ambtenaar bij de Turksche regering, komende van Konstantinopel. Naar men verneemt heeft de komst van dezen heer hier te lande ten doel, het zoo mogelijk in dienst nemen van Marine officieren.

— Men wil weten, dat er eene ministeriële verandering op til is. De heer *van Reenen* zou de portefeuille van binnenl. zaken verwisselen met die van Hervormde eeredienst, terwijl de portefeuille van binnenl. zaken zou worden opgedragen aan den heer *de Kempenaer* of aan den heer *van der Heim van Duivendijke*, commissaris des konings in de provincie Zuidhollend. Men zegt voorts, dat, terwijl de heer *de Kempenaer* meer in gunst staat bij het ministerie, daarentegen de heer *van der Heim* voor de bedoelde betrekking van hoogerhand meer geschikt wordt gerekend.

— In den nacht van 27 Oct. is te 's Hage het beeld van wijlen Z. M. *Willem II* op het piedestal geplaatst; het is met het gezigt naar het Halstraatje gerigt, in staande houding, gekleed in den gewonen uniformjas, blootshoofd, met de linkerhand op zijnen degen rustende en de regterhand uitgestrekt houdende, als sprekende tegen het volk. De borst is met de verschillende ridderorden versierd. Allen die reeds in de gelegenheid zijn geweest het beeld te bezigtigen, geven hunne tevredenheid over de uitvoering te kennen. De plaatsing heeft spoedig en zonder tegenspoed plaats gehad.

— Den 26 October had te 's Hage eene eerste bijeenkomst plaats der vereeniging (afd. 's Gravenhage) van *'t Metalen Kruis*. Tot de afd. zullen worden toegelaten zij, die in de jaren 1813 en 1815, of wel bij oorlogen in de Indiën, de wapenen hebben gedragen en met onderscheidingsteekenen werden vereerd. Men verneemt, dat Z. M. het beschermheerschap, prins *Frederik* het voorzitterschap der afd. en prins *Hendrik* en den hertog van *Saksen-Weimar* het honorair lidmaatschap zal worden aangeboden. Er zullen vier bijeenkomsten in het jaar gehouden en eene contributie van *f* 4 geheven worden, tot een nuttig doel aan te wenden.

— H. M. de koningin, benevens de jeugdige prins, zijn den 3 November van H. D. buitenlandsche reis in goeden welstand aan het paleis in de residentie aangekomen.

— Z. K. H. prins *Frederik* is den 30 October van Hoogstdeszelfs reis naar Berlijn en St. Petersburg, in de residentie teruggekeerd.

— Z. M. heeft den heer *Dumont*, architect te Brussel en de heer *Bonneau de Murtray*, eskadrons-chef bij het état-major in dienst van den keizer der Franschen, benoemd tot ridders der orde van de Eikenkroon.

— De heer *Suringar* heeft Z. M. eene schilderij aangeboden, voorstellende Zr. Ms. bezoek op de kolonie, Nederl. Mettray genaamd. Zij is geschilderd door den heer *J. Pelgrom* te Zutphen.

ENGELAND.

De koningin heeft den 28 Oct. op het kasteel van Windsor een kapittel van de orde van den distel gehouden, en in tegenwoordigheid van het hof en de koninklijke Belgische familie de insigniën dier orde uitgereikt aan den graaf van Haddington, den hertog van Atholl en lord Panmure.

— In Mansion House werd den 27 Oct. eene meeting gehouden, om over een ter eere van prins *Albert*, als den eersten ontwerper der tentoonstelling van 1851, op te rigten monument te beraadslagen. Tot dat doel werden reeds niet onbelangrijke sommen ingeschreven.

— Eenige Israëlitische bankiers alhier zijn overeengekomen, om geene Oostenrijksche banknoten te wisselen of in betaling te nemen, zoolang de Israëliten in de Oostenrijksche monarchie zoo zeer in hunne regten benadeeld worden. Men verwacht, dat de andere bankiers alhier zich hierbij zullen aansluiten. Het behoeft wel niet gezegd te worden, dat deze maatregel eene demonstratie is tegen Oostenrijk; en dit besluit zou zeker voor hetzelve allergewigtigst worden, indien de overige Israëlitische bankiers in Europa hetzelfde besluit zouden nemen. Het verdient bovendien opmerking, dat, sedert de laatste maatregelen van Oostenrijk met betrekking tot de verkorting der regten van de Israëliten, niet eenige affaire in Oostenrijksche fondsen, op de effectenbeurs heeft plaats gehad, en hoewel verscheidene verkoopers zich daarin hebben voorgedaan, konden zij ge[...] koopers vinden.

— Onlangs zijn er eenige voorwerpen gevonden, [...] weêr aan eenig spoor van sir *John Franklin* doen de[...]ken. Zij bestaan namelijk uit glazen flesschen, we[...] opgevischt zijn aan de noordwestkust van Siberië. Zo[o] veel schijnt in allen gevallen zeker dat, zoo zij niet [af]komstig zijn van dien koenen reiziger, zulks dan v[an] eenig ander schip in het verre noorden moet wezen.

— De *Times* spreekt van een plan, dat bij de Po[rte] zou bestaan, om te Londen eene leening te sluiten v[an] £st. 2,500,000. De beschouwingen van dat blad geve[n] aanleiding om te gelooven dat deze operatie weinig bi[j]val in Engeland zal vinden.

— De bladen vermelden weder eene verschrikkelij[ke] schipbreuk in het kanaal. Het Londensche schip *Da[l]housie*, van 756 tonnen, vertrok Donderdag uit Plymou[th] om naar Sydney te zeilen, en gisteren was in de ci[ty] de treurige mare bekend dat het bij Beachy Head, d[es] avonds, na een kamp van 12 uren tegen een vreeseli[j]ken zuidwesten storm, met man en muis was vergaan. T[en] minste is van de 60 personen, die aan boord ware[n] slechts 1 matroos levend aan land gekomen.

— De luitenant kolonel *Beatson*, die vroeger in h[et] Bengaalsche leger heeft gestreden, zou, volgens de *Un[i]ted Service Gazette*, zich naar Konstantinopel begeve[n] ten einde de Turksche troepen in de krijgskunde te o[n]derrigten.

Te Napels is, zoo men zegt, eene op aansporing d[er] regering geschrevene brochure verschenen, waarin o[n]der anderen op de volgende liefderijke wijze over E[n]geland gesproken wordt: »De wereld zal nooit tot r[ust] komen, vóór dat het den gezamenlijk verbondenen vorst[en] gelukt zal zijn, deze roofzuchtige natie te vernietig[en] en haar uit den rei der volkeren te doen verdwijne[n] vóór dat de Engelschen over de aarde verspreid zijn [als] de Joden en Londen als Jeruzalem in puinhoopen ve[r]keerd is, dan eerst zal Europa in veiligheid zijn. La[at] ons op God bouwen! Frankrijk zal het doen. De t[ijd] is nabij!"

☞ Te Wigan hebben onrustbarende zamensch[o]lingen plaats gehad, voortspruitende uit de t[wi]schen de kolenmijnwerkers en hunne aannemers ontsta[ne] geschillen. Na eene avondmeeting verzamelden zij zi[ch] voor een gebouw, waarin hunne meesters verzameld w[ar]en. Naauwelijks was het bekend, dat men hun gee[ne] hoogere huur zoude toestaan of zij gaven zoodanige t[ee]kenen van oproerigheid, dat het den magistraat noodz[a]kelijk voorkwam naar Preston ter erlangting van mil[i]taire hulp te zenden. Voor deze aankwam had het geme[en] het gebouw bestormd en vele baldadigheden geplee[gd], doch naauwelijks was de militaire magt verschenen, [of] de troep ging uiteen en alles werd rustig.

Den daaropvolgenden Maandag hernieuwden zich [de] zamenscholingen en toonden zich van nog dreigend[er] natuur. Een groote drom mijnwerkers van Wigan tr[ok] met muzijk op, doch verheelden niet dat zij niets kwa[ads] in hun schild voerden; hun doel was dan ook alleen o[m] de soldaten bezig te houden, terwijl een andere tro[ep] zich onledig hield wraak te nemen op de inrigting v[an] Lord *Balcarres*, de groote kolenmijn eigenaar nabij Wiga[n]. Een woedende aanval werd op de gebouwen gedaan, d[och] echter door de werklieden en eenige weinige policied[ie]naren kloekmoedig werd afgeweerd. De plaats was g[e]durende eenigen tijd belegerd en niet dan na het los[sen] van verscheidene schoten werden zij terug gedreven. [De] stad en hare nabuurschap zijn sinds in eene onrust[ige] stemming. Het werkvolk lijdt groote ellende, edoch schij[nt] niet gezind toe te geven. In het district Wigan zijn 150[0] personen buiten werk en men schat het verlies aan wek[e]loonen wekelijks op £st. 20000.

Ook Preston blijft in den zelfden toestand verkeer[en] en dagelijks verzamelen zich duizenden, om de redevo[e]ringen der demagogen aan te hooren, die hen tot a[an]houdend verzet blijven aanvuren.

FRANKRIJK.

De keizer, vergezeld door de keizerin, de prin[ses] *Mathilde* en eenige andere hovelingen, heeft incogn[i]to een bezoek gebragt aan het fort van Ham, dat hem [zes] jaren tot gevangenis strekte. Groot was de aandoening [des] keizers, toen hij het fort binnentrad. Hij bragt de k[ei]zerin naar de deur, door welke hij zijne vlugt bewer[k]stelligde, en gaf haar van die vlugt een omstandig v[er]haal. Toen geleidde hij de keizerin naar het vertre[k] dat hem tot slaapkamer had verstrekt; bij de herin[ne]ring aan het vroeger lijden van haren gemaal, wi[erp] zich de keizerin in zijne armen, en omhelsde hem m[et] hartelijkheid. Vervolgens begaf men zich op het terr[as] waar de keizerin de stengels der bloemen plukte [en] ronddeelde, die de keizer er bij wijze van uitspanni[ng] plagt te kweeken.

— De duurte der levensmiddelen houdt in Frankri[jk] nog altijd de algemeene aandacht op zich gevestig[d]. Te Quemperlé (Bretagne) hebben zich weder ongeregel[d]heden plaats gehad, ten gevolge van belangrijke inko[o]pen van graan die er bewerkstelligd werden. Over h[et] algemeen hebben die ongeregeldheden geen ernstig k[a]rakter en vinden zij meer plaats in de localiteiten wa[ar] de oogst goed was, dan in die waar hij is tegen geslage[n]. In de eerstbedoelde wil het volk namelijk de voorde[e]len niet verliezen, die uit zijne thans meer begunstig[de] positie, moeten voortspruiten.

— De stad Marseille heeft den keizer eene uitgestre[kt]heid gronds aangeboden, ten einde hetzij in de st[ad] hetzij in hare omsteken, eene keizerlijke residentie [te] doen bouwen. Dat aanbod is door den keizer aangenom[en].

— In eene der provinciën heeft eene treurige gebeur[]tenis plaats gehad, die, wel is waar, niet tot de staat[s]kunde in betrekking staat, maar desniettemin eene groo[te] sensatie heeft verwekt. Een brigade-generaal, oppe[r]bevelhebber eener militaire sub-divisie, verdacht nam[e]lijk een officier van den staf, van in een strafbare betre[k]kingen met zijne vrouw te staan. De generaal beg[af] zich daarop naar den officier; na eene heftige woorde[n]wisseling viel de generaal den officier aan en sloeg [hem,] beleedigde hem; deze greep in zijne woede een pisto[ol], dat hij op den generaal loste, die, ten gevolge der o[nt]vangen wonde, weinige oogenblikken later den g[eest] gaf.

Volgens latere berigten is de kommandant niem[and] anders dan de generaal graaf *van Neully*; de officier [is] kapitein bij den algemeenen staf en heet de Lapor[te]. De graaf verdacht hem, gelijk reeds gemeld is van m[...]

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 28 December 1853, No. 103.

vrouw in een geheimen liefdehandel te staan; de ...tein werd door den graaf daarop grievend beleedigd, ...op hij in gramschap ontstoken op den graaf twee ...olschoten loste, die beiden hem in de borst troffen. ...scene viel voor in de woning van den kapitein; de ...f had nog de kracht om de straat te bereiken, waar onder den uitroep: » de lafaard heeft mij vermoord!" ...d nederviel. De heer *de Laporte* heeft zich vrij...ig aan den krijgsraad overgeleverd.

DUITSCHLAND.

...it Duitschland is ditmaal weinig politiek nieuws van ...ig aanbelang te vermelden.

— Te Frankfort zullen de zittingen van den bonds...d binnen kort weder een aanvang nemen. Er heerscht ...eze stad veel beweging door de ontevredenheid der ...tionaire partij over de voorregten, die thans aan de ...eliten aldaar zijn verleend. Voor eenige dagen zijn ... inwoners van die geloofbelijdenis tot leden van het ...evend ligchaam gekozen.

— Den 28 Oct. heeft de keizer van Oostenrijk eene ...tatie van Israëliten ontvangen; zij leverde hare be...kingen in tegen den keizerlijken maatregel, waarbij ... den Israëliten verboden wordt vaste goederen in ...enrijk te bezitten. De keizer ontving de deputatie ... welwillendheid; hij gaf de verzekering dat die maat...l slechts tijdelijk was, en dat haar verzoek bij de ...enstelling der wet, die den toestand der Israëliten ... Oostenrijk moet regelen, in aanmerking zal genomen ...rden.

— Een plan om het eiland Helgoland te bevestigen, ... voor 's hands gereduceerd worden tot het aanleggen ... eene veiligheidshaven voor de talrijke handelssche..., die uit de Elve, Weser en Eems komende, of zich ...waarts begevende, door storm genoodzaakt zouden ... om in Helgoland een toevlugtsoord te zoeken. De ...ten worden op 600,000 à 700,000 mark banco geschat. ... getal vracht- en kolenschepen, die uit Engeland enkel ...r Hamburg bestemd zijn, beloopt jaarlijks over de 2000.

— Berigten uit Tessin, die echter nog nader bevestiging ...eischen, maken gewag van een afschuwelijk komplot ...ormd door eenen geestelijke en twee advocaten, waar... niets minder beoogd werd, dan om met behulp van ...ne aanhangers, zich 's nachts van het kasteel St. ...chele te stellen, zich van het regeringsgebouw en van ... aldaar vergaderde leden des staatsraads meester te ...ken, en zoowel deze als over het geheel al de libe...len, die in hunne handen mogten vallen, neder te sa...len. Zelfs in het geval, dat deze berigten zeer over...even mogten zijn, leveren zij toch eene treurige bijdrage ... den tegenwoordigen staat van zaken in dit kanton.

SPANJE.

De koningin heeft op 22 October den heer *Soulé* in ...ne audientie ontvangen, waarin hij haar de brieven verhandigde, die hem accrediteren als gezant der Ver...nigde Staten te Madrid. De heer *Soulé* sprak te dier ...legenheid eene korte redevoering uit, waarin hij de ...erkste verzekeringen gaf van de vriendschappelijke ...ezindheid zijner regering, tegenover Spanje. De ko...ningin heeft daarop in zeer welwillende bewoordingen ...eantwoord.

— Het ministerie van justitie zal eene reorganisatie ...ndergaan.

— De minister van binnenlandsche zaken maakt vele hervormingen in zijn departement. Vele ambtenaren zouden ten dien einde ontslagen worden.

— De koninklijke raad heeft aan de bisschoppen van Vich en Barcelona een waarschuwingsbrief geschreven, waarbij hun gelast wordt, voortaan niet meer het lezen van boeken en dagbladen te verbieden. In dezen brief wordt hun de vrijheid gelaten, om in gevallen, waarin hun een zoodanig verbod raadzaam voorkomt, zich tot de regering te wenden.

ITALIE.

Uit Rome zijn berigten van den 20sten October ontvangen.

De Paus had van zijn najaarsbezoek te Castel Gondolfo afgezien en deed thans veelvuldige rijtoertjes in de omstreken van Rome, als naar Albano, Frascati enz. De electrieke telegraaf naar Terracine heeft voor het eerst in het bijzijn van Z. H. gewerkt. Het gemeentebestuur van Rome had besloten de noodige gelden beschikbaar te stellen om de granen op de markt aldaar op een matigen prijs te houden; eene commissie van drie leden was benoemd om na te gaan hoe zulks op de eenvoudigste en veiligste wijze te volvoeren, vooral met het oog om dien maatregel, welke in het belang der inwoners was genomen, zoo min mogelijk ten voordeele der speculanten te doen strekken. De straten van Rome zullen, te beginnen met kersmis, door gaz verlicht worden; zulks heeft bij de geestelijkheid aanleiding gegeven tot de vraag, of de waskaarsen en lampen, welke in de straten voor de beelden branden door gaz-pitten kunnen worden vervangen zonder het godsdienstig karakter te verliezen? de gevoelens zijn hierover verdeeld. — De bevolking van Rome is in de laatste tien jaren met 30.000 zielen vermeerderd.

NOORD-AMERIKA.

De laatste berigten uit de Vereenigde Staten stellen het bewind van den generaal *Pierce* in eenigzins neteligen toestand voor door de verdeeldheid van de Amerikaansche democratische partij. De *New-York Herald* dringt bij den president ten ernstigste aan, om de ministers te ontslaan, daar deze al de ambten aan personen van hunnen aanhang geven. Volgens dit blad moet er onmiddelijk een begin gemaakt worden met de reorganisatie der administratiën, daar dit het eenige middel is, om het gezag zijnen steun te hergeven en het volk voor rampen te bewaren.

— Uit Washington wordt gemeld, dat er nog niemand voor de diplomatieke zending naar China benoemd was. De heer *John Y. Mason* was benoemd tot minister-plenipotentiaris der Vereenigde Staten bij den keizer van Frankrijk, en de heer *J. Higgins* tot consul te Cork.

— Men berigtte, dat er eene meeting van eenige bannelingen uit onderscheidene landen te New-York had plaats gehad, waarin met eenparigheid van stemmen besloten was geworden, dat de majoor *L. Turzucanowski* vroeger aide-de camp van den generaal *Muralowski*, en later opperbevelhebber van het fransche legioen in Sicilie, gekozen was geworden, om een korps vrijwilligers in de Vereenigde Staten op te rigten, met het doel om in het leger der Turken dienst te nemen.

— De gezant van Mexico bij de Vereen. Staten heeft een brief in de dagbladen doen plaatsen, waarin hij de geruchten, nopens de vijandige oogmerken van generaal Santa Anna jegens de Vereen. Staten logenstraft. Hij verzekert, dat de krijgstoerustingen van zijne regering alleen ten doel hebben, om zich te verdedigen tegen de invallen der Indianen op de grenzen, en dat Santa Anna den opregten wensch koestert, om met de Vereen. Staten in vrede te blijven.

— Het aantal sterfgevallen te New-Orleans, gedurende de 19 weken, dat de gele koorts aldaar had geheerscht, bedroeg 10.960, waarvan 8,148 aan die ziekte. Zij woedde bij voortduring in hevige mate in de steden, welke aan de boorden der Mississippi gelegen zijn. Berigten uit St. John's, in New-Brunswijk, melden, dat den 7 dezer de stoomboot Fairy Queen bij het Pictou eiland vergaan was, waarbij vele passagiers zijn omgekomen. De kapitein en de bemanning der boot zijn in de boot gestapt, en hebben de passagiers aan hun lot overgelaten. De eersten zijn diensvolgens gearresteerd om in verhoor gebragt te worden.

— Een Amerikaansch dagblad zegt, dat sedert het aannemen der wet op de stoombooten, geen enkel menschenleven door uitbarsting te betreuren viel in het geheele district Cincinnati. Voor dat deze wet tot stand kwam, hebben aldaar in 25 jaren 60 uitbarstingen plaats gehad, die aan 3000 menschen het leven hebben gekost,

— Uit Jamaica verneemt men, dat de gele koorts op het eiland zoo goed als opgehouden had te woeden. De nieuwe gouverneur was er nog niet aangekomen, en de zaken bleven er in denzelfden toestand. Men was er verontrust over het lot van de Deensche brigantijn *Enchantress*, die reeds den 25 Augustus van Navy baai naar Jamaica was vertrokken met 40 passagiers, en waarvan men sedert niets vernomen had. — Ook op Haïti had de gele koorts, die het eiland zoo zeer geteisterd had, opgehouden.

KUST VAN GUINEA.

St. George d'Elmina, 1 September. De bevolkingen van Hollandsch en Engelsch Saccondée, hebben dezer dagen bij het maken van kostuum, in dronkenschap verschil gekregen, en heeft dit aanleiding tot een hevig gevecht gegeven, waarbij de Chamasche bevolking de Hollandsch Saccondéesche ter hulp is gekomen en Engelsch Saccondée verwoest en verbrand zijn. Wederzijds zijn eenigen gesneuveld en velen gewond. De geheele Engelsche bevolking was gevlugt, doch is grootendeels na een paar dagen weêr teruggekeerd. Thans is men weder kalm, want de negerhoofden van Saccondée en Chama zijn op dit oogenblik in arrest op het hoofdkasteel alhier, terwijl ook de Engelsche chefs naar Cape-Coast zijn overgevoerd.

Deze zaak kan nog al tot veel moeijelijkheden aanleiding geven, daar de Engelschen natuurlijk schadevergoeding zullen verlangen en de negerbevolking van genoemde plaatsen niet rijk is.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

DE SLAAP.

(*Vervolg van No.* 102)

Men zal opmerken dat de ademhaling langzamer is dan wanneer wij waken; zij is voller en dieper, en geschiedt met langere tusschenpoozen. Somtijds heeft daarbij een al sterker wordend geluid plaats; en wanneer dat heel sterk is, wordt het alleronwelluidendste instrument, de neus, geroepen om er een liedje bij te zingen — en zoo ontstaat het snorken: vooral wanneer de tong het gehemelte aanraakt, of de mond gedeeltelijk open blijft. In deze gevallen ontmoet de in- en uitgeademd wordende lucht eene hindernis; en wanneer het zachte gehemelte achter in den mond daardoor in een staat van trilling komt, wordt er een luider en nog onaangenamer geluid geboren. Vele menschen evenwel, en vooral jeugdige personen van een zwak ligchaam, ademen zeer zacht, hunne ademhaling gedurende den slaap is somtijds bijna onhoorbaar. Wij hebben eene dame gekend, die in eene zware ziekte nagenoeg geheel bewusteloos was; en gedurende veertien dagen ademde zij zoo zwak, dat het oor daarvan bijna niets ontwaarde. Even zoo gaat het in de kindschheid; en bij het verval van krachten, door verscheidene ziekten veroorzaakt, schijnt er geen duidelijke grenslijn te bestaan tusschen den slaap en den dood. Even als de ademhaling wordt ook de bloedsomloop trager, de pols langzamer en voller. De poriën der huid zetten zich uit; en het is bewezen dat iemand, die gezond slaapt, zonder eenig middel tot uitwaseming twee maal zoo veel transpireert als een wakend persoon. De temperatuur des ligchaams daalt onder zulke omstandigheden eenigzins beneden den gewonen stand van den wakenden toestand; en hierop dient men vooral acht te slaan bij de behandeling van den slaap. Om deze reden vat een slapende veel ligter koû dan een wakende. Daarom bedekken vele menschen hunne hoofden wanneer zij slapen gaan en wanneer de gewoonte zulks niet overbodig gemaakt heeft, zal eene verkoudheid meestal het gevolg van een verzuim te dien opzigte zijn. Een koude togt is veel gevaarlijker in den slaap, terwijl daarenboven eene koude in het achterste gedeelte des ligchaams weder veel gevaarlijker is dan in het voorste. De oorzaak hiervan is duidelijk; de koude treft onmiddelijk den ruggegraat, die even als de borst weinig bescherming heeft. 't Is daarom van belang om gedurende den slaap den rug goed te bedekken. Slapende personen vatten zeer ligt koude; want hoewel het zenuwgestel vermoeid en ontspannen is en de zintuigen als omsluijerd zijn voor de gemeenschap met de uiterlijke wereld, gaat de werking van opslurping, vertering en voeding met vermeerderde werkzaamheid voort. Vooral zijn de opslurpende organen zeer bedrijvig; van daar het gevaar om in moerassige plaatsen te slapen, of waar gewoonlijk een ongezonde stank heerschende is.

Wij hebben reeds gezegd, dat gedurende den slaap — wanneer het zenuwstel in rust en de temperatuur des ligchaams verzwakt is — de dierlijke warmte geringer is; van daar het gevaar om zich aan den slaap over te geven wanneer men aan de koude is blootgesteld. De slaapverwekkende kracht van heftige koude is zeer groot; en in den winter ziet men het zeer dikwijls dat menschen in de velden en op de wegen, door de koude bevangen, in slaap gevallen en vervolgens gestorven zijn. Toen doctor Solander de bergen doortrok, die Zweden van Noorwegen scheiden, in gezelschap van Sir Joseph Banks en verscheidene andere heeren, waarschuwde hij hen zeggende: » al wie hier gaat zitten, valt in slaap en wie hier in slaap valt zal niet weder ontwaken." Kort daarna was doctor Solander de eerste, die eene onwederstaanbare begeerte gevoelde tot slapen, en een zijner medereizigers, Mr. Richmond, drong er op aan het zelfde te doen, verklarende dat hij niets beters verlangde dan zich neder te leggen en te sterven. Beiden legden zich neder. Toen Sir Joseph Banks en de overige heeren bemerkten dat het onmogelijk was om met hen verder te gaan, leiden zij een vuur aan; toen dit gereed was poogde Sir Joseph om doctor Solander wakker te maken en slaagde daarin ook; maar ofschoon hij niet meer dan vijf minuten geslapen had, had hij reeds nagenoeg het gebruik zijner leden verloren, en de spieren waren zoo ingetrokken, dat zijne schoenen van zijne beenen vielen. Met de noodige hulp werd hij verder gebragt en herstelde na eenigen tijd; maar de pogingen om Mr. Richmond weder bij te doen komen waren vruchteloos — hij stierf op de plaats zelve. Bij strenge winterkoude zijn warme dekens voor de armen even onmisbaar als voedsel. — Nog eene andere belangrijke omstandigheid moet hier vermeld worden: de slaap bevordert de genezing van alle ongesteldheden. Wat de geneesheeren de crisis noemen, valt voor in dezen toestand; en 't is dus niet zonder reden dat de bedroefde betrekkingen, die een ziekbed omringen, met angstige bezorgdheid het ontwaken van den kranke verbeiden. Bij gezonde menschen werkt de slaap niet alleen mede tot verlenging des levens, maar verhoogt tevens het bewustzijn van vreugde in ons bestaan; het gebeurt toch dikwijls, dat na eene verkwikkende nachtrust de ziel een hoogen graad van ongewone opgewektheid ontwaart, vooral na aangename droomen, al kunnen wij ons de bijzonderheden daarvan niet duidelijk meer herinneren.

(*Wordt vervolgd*).

ZEETIJDINGEN.

Aangekomen.

Brouwershavan 25 Oct. Anna, W. H. Kramer, van Batavia.
Hellevoetsluis 26 Oct. Loopuyt, C. C. Bouwmeester, v. Batavia.
27. Caroline Agnes, A. P. Morres, v. Batavia.
28 Foster, H. Brodrick, v. Soerabaya.
2 Nov. Thos. Chodwick, A. Richardson, v. Soerab.
Texel 25 Oct. Ambarawa, J. Buykes, v, Batavia.
28, Sagitta, Schaap, voor wijlen T. D. Lieuwen; Sir Robert Peel, G. J. Soron, beiden v. Batavia.

Vertrokken.

~~*Hellevoetsluis* 24 Oct. H. Willebrordus,~~ J. D. de Boer, n. New-Castle. Cornelis Wernard Eduard, J. M. Kleinhouwer, n. Hartlepool.
25. Joan Melchior Kemper, J. C. Schaaf, n. Batavia.
28. J. C. Schotel, J. P. van Beest Holle, n. Hartlep.
31. Samarang, D. L. Immink, n. Cardiff.
3 Nov. Johanna J. Bik, n. Cardiff, enz.
Texel 1 Nov. Azia, C. Abrahams Jr.; Generaal Baron van Geen, C. Rotgans, beiden n. Batavia. Almelo, B. Buffn'orth, n. Liverpool.
2. Wildeman, S. Berkelbach van den Sprenekel, n. Batavia.
4. Henriette Geertruida, P. Buys Jr., n. Passoeroeang.
Veere 27 Oct. West-Kapelle, M. Rooderkerk, v. Middelburg n. Londen en Australië.

Zeilklaar.

Brouwershaven: Gertrude J. Lourens, n. Batavia.
Hellevoetsluis: Maria Macdalena, F. H. Popken, n. Batavia en Samarang. Cornelis Smit, H. W. Ruhaak, L. N. Y.-Club, F. J. von Lindern, beiden n. Hartlepool.
Nieuwediep: Waalstroom, J. O. Wijnmalen, n. Batavia. Zeemeeuw, H. L. Kaijzer, n. Liverpool. In reparatie Arlequin, C. A. Malbrone, (v. Rotterd.) n. Londen.

Vreemde Havens.

Londen 21 Oct. Regina, Ingerman, n. Adelaïde; vertrok den 29sten v. Deal.
24. In lad. Euterpe, Kuypers, n. Melbourne.
25. Doelwijk, Zeeman, n. Sydney; vertrok den 29sten v. Deal. In lad. Antoinette Maria, Hueser, n. Port-Philip.
26. Philips van Marnix, van Duyn, n. Port-Philip, vertrokken den 30sten van Deal.
27. In lad. Amstel, Rademaker, n. Sydney.
28. Beurs van Rotterdam, Veenstra, n. Melbourne. In lad. Triton, Olie, n. Geelong.
29. Hongkong, Keuker, n. Melbourne. Hugo Grotius, Glazener n. do. en Geelong.
1 Nov. Vice-Admiraal Gobius, Zwart; Hendrik Wester, Reinders, beiden n. Hobart-Town.
2. In lad. Luconia, Bödeker, n. Adelaide.
Deal 20 Oct. Java Packet, van der Meyden, v. Rotterdam; vertrok den 28sten n. Akyab.
21. H. Leduina, Lommerse, v. New-Castle, vertrok den 3 Nov. n. Singapore.
25 Eugena, Bargman; Jan Daniel, Rietbergen; Gouverneur-Generaal Rochussen, Rijken, allen (v. Londen), n. Australië. Paul John, Poort, v. Hartlepool, zeilde den 26sten Oct. n. Hongkong.
Bij *Deal* 2 Nov. Samarang, Immink, v. Rotterdam n. Cardiff.
Ramsgate 22 Oct. Johanna Cornelia, Agchenbach, v. Londen (n. Melbourne).
Cowes 25 Oct. Marij Catherine, Butler, v. Batavia.
Bij *Portsmouth* 1 Nov. Philips van Marnix, van Duyn, v. Londen n. Port-Philip.
Liverpool 21 Oct. Nyverheid, v. Strijen, n. Hobart-Town.
23. In lad. Salatiga, Bezier, v. Batavia.
25. Zeilkl. Elisabeth Antoinette, Bezier, n. Melbourne

29. Zeilkl. Zorgvliet, Groote, n. Batavia.
31. Zeilkl. Aerd van Nes, Carsjens, n. Sydney.
Newport-Mon 20 Oct. Wenham, Wedge, v. Rotterd. (n. de Kaap de Goede Hoop.)
Glasgow 18 Oct. Sultana, Walsh, n. Batavia.
Hartlepool 30 Oct. Vier Gebroeders, Vonck, n. Batavia. Louisa Johanna Johanna, Deurholtz, n. Hongkong.
1 Nov. J. C. Schotel, v. Beest Holle, v. Dordt. Klasina, Browning, n. Hongkong. Gerardus Jacobus, Ruysch, n. do.
Bremerhaven 22 Oct. Livonia, Hunteman, v, Batavia.
Havre 27 Oct. Koning Willem II. Giezen, n. Hartlep.
Gibraltar 16 Oct. Sumatra, Montechiano, v. Sumatra.
Simonsbaai (Kaap de Goede Hoop) 29 Aug. Zr. Ms. stoomschip Hekla, luit. 1ste kl. van Woelderen, v. Batavia (n. Nederland.)
8 Sept. Zr. Ms. schoener Dolphyn, luit. 1ste kl. de Geep, v. Batavia (n. Nederland.)
18 Mappa, Muller, v. Batavia (n. Rotterdam.)
Tafelbaai (Kaap de Goede Haap) 17 Sept. Jan van Brakel, Delclisur, v. Swansea.
18. Lewe van Nijesteyn; Doornbos Borchers, v. Londen vertrok den 21sten n. Adelaide.
Ascension 2 Oct. Rolm Ritson, Ritson, v. Java naar Amsterdam.
St. Helena 10 Sept. Zr. Ms. transportschip Merwede, kapt. luit. van Vreeland, Batavia n. Suriname.*
20 Dolphijn, Brandigt, v. Batavia n. Amsterdam.
21. Vier Gebroeders, Vermeulen, v. Batavia n, Amsterdam. Vriendschap. Schuchard; Jacatra, Buys, beiden v. do. Rotterdam.
27. Atalante, Vent, v. Batavia n. Antwerpen. Lady Arabella, Grant, v. do. n. Hamburg. Maheé de la Bourdonnaise. Rosse, v. Padang n. Havre.
NB. Allen hebben hunne reizen vervolgd.
San Francisco 6 Sept. Elisabeth en Uacoba, Zeeman, n. Batavia.

Schepen in Lading.

Rotterdam. naar Batavia, Nederl., F. Ruiter. naar do. Zes Gezusters, G. H. Ruhaak. naar do. Admiraal van Kinsbergen, A. Glazener. naar do. Samarang en Soerabaya, Gouverneur-Generaal Duymaer van Twist, C. E. Hoeksma. naar do. do. en do, Maria Elise, M. van der Putten. naar Padang, Jan van Galen, P. H. de Boer.

Amsterdam. naar Batavia, Java's Welvaren, H. Witteboel. naar do. en Soerabaya, Bantam, F. H. Klein. naar do. Samarang en do. Castor, P. F. Lange. naar do. do. en do. Buitenzorg, K. D. Breuning. naar do. do. en do. Albatros, K. P. Haasnoot. naar en Macussar, Eensgezindheid, K. Haasnoot. naar Melbourne en Sijdneij (N.Z.-W.), Bellatrix, A. P. Sandberg Jr. naar do. en. Ambarawa, J. Buykes.

Kort Handelsberigt.

Rotterdam, 3 November 1853. Koffij verkeerde sedert onze vorige berigten in eene gedrukte stemming; de noteering van goed ordinaire Maatschappij Java kan men thans niet hooger dan $29\frac{1}{2}$ c. aangeven.

Suiker, ruwe. De omzettingen in dit artikel bleven gedurende de twee laatste weken zeer beperkt en bepaalde het zich alleenlijk tot de volgende partijtjes zeilende of wel gearriveerd, om van boord te ontvangen, als: per *Caroline Agnes*, 675 kan. en kr. Java tot *f* $\frac{3}{4}$ beneden de veilingsprijzen van 19 Sept., 266 kan. à *f* 28,—, 1317 matt. à *f* $27\frac{1}{2}$ op zeemonsters gemiddeld No. 9, per *Vriendschap* 170 kr. *f* $\frac{1}{2}$ en 1118 kr. *f* $\frac{3}{4}$ beneden 19 Sept. De lading bestaande nit 675 kr. en 2297 matt. per *Thomas Chadwich* van Soerabaya is aan de markt gebragt.

Thee. Ten gevolge der rijzing te Londen, had in dit artikel een levendige tweede hands handel plaats tot stijgende prijzen, voor ordinaire Chin. Congo besteedde men 85 à 90 c. en onder laatstgenoemden prijs is thans moeijelijk meer te koopen.

Rijst. De prijzen in dit artikel bleven zeer vast, doch hebben geene verhooging ondervonden, terwijl ook over het algemeen de kooplust in de laatste dagen minder levendig was. De voorraad is echter niet ruim, zoodat eene vermeerderde vraag spoedig weder eene verhooging der prijzen zou veroorzaken. De 7000 bn. Java per *Elise Susanne* werden tot *f* 9,— van boord verkocht.

De voorraad te Rotterdam in de 1ste hand bedroeg op 1 November slechts 10,600 balen, tegen 56,600 balen op gelijk tijdstip in het vorige jaar.

Specerijën met zeer weinig handel en genoegzaam geheel nominaal. Peper blijft tot $25\frac{1}{2}$ c. te koop. voor witte werd voor kleine ordertjes 58 c. betdald. Notenmuscaat zonder kooplust, No. 1. 222 c. No. 2. 205 c, No. 3. 145 c. No. 4. 103 c. Foelie nominaal op de laatste veilingsprijzen. Nagelen van vroegere veilingen worden 1 c. onder de veilingsprijzen te vergeefs aangeboden. Java Kaneel vindt in de prijzen van 71 à 73 c. voor 3de soort een goede aftrek, 3de soort van vroegere veilingen is tot 100 à 105 c. te bekomen.

Huiden, de aanvoeren per *Willem de Clerq*, *K. N. Yacht-Cluk* en *Corn. Wernard Eduard* zijn verkocht van $34\frac{1}{4}$ à 39 c. De geheele voorraad is opgeruimd, het artikel blijft zijne solide positie goed volhouden.

Indigo stil doch in eene vaste positie en prijshoudend.

Cochenille zonder omgang en flaauw.

Campher zonder handel en ten gevolge van lagere Buitenlandsche noteeringen meer aangeboden. Japansche 71 à 70 c., Chin. 67 à 65 c.

Tamarinde tot *f* 8,— te koop.

Cubeben blijven vast op $72\frac{1}{2}$ c, gehouden, hetgeen echter niet te bedingen is.

Rad. Galanga onder *f* 16,— niet te koop.

Steranijs tot 56 c. meer aangeboden.

Cassia Lignea. Hoewel de opinie gunstig is, worden de hooge prijzen moeijelijk bedongen. Kistjes 78 c. Matjes 76 c. Cassia Lignea Vera, de per *Elise Susanne* aangevoerde 93 pakken waren van gewone kwaliteit en zijn à 29 c. verkocht, het artikel blijft vast, maar met weinig omgang. Tiga blas 38 à 40 c.

Geconfijte Gember bleef zonder handel, tot 60 à 65 c. is naar kwaliteit te koop.

Gom-Elastiek stil maar vast; op 59 à 58 c. gehouden.

Banca Tin met weinig handel; de omzettingen bestonden sedert onze vorige berigten uit 778 blokken tot *f* 71,— en 236 blokken à *f* $71\frac{1}{2}$. De vraag is beperkt, maar er wordt ook weinig aangeboden.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Naar.*
Decemb. 21	Engelsch	Christina	Rytt	Singapore	5 Dec.	Liverpool
» .—	»	Raleight	Noben	Hongkong	1 »	Hamburg
» .22	»	William	Milton	»	— »	London
» .—	»	Wings of the Morning	Lovell	Shanghae		New-York
» .23	Amerikaansch	Lantger	Bradbury	Canton	6 »	»
» .—	»	Sooloo	Abboth	Hobarttown	8 Nov.	Singapore
» .—	Belgisch	Marie Amelie	Lams	Singapore	12 Dec.	Falmouth
» .25	»	St. Ambrosi	de Ruijter	Antwerpen	22 Aug.	Singapore
» .—	Amerikaansch	Transportschip J. P. Kenney	Collens	Simonsbaai	46 dagen	Batavia

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Decemb. 23	Nederl. Indisch	Almansoor	Said Habassie	Cheribon	19 Dec.	Coulster
» .—	» »	Fathool Mobarak	Bahoedien	Banjermassing	1 »	D. N. Buys en co.
» .—	» »	Balheer	Moht Ariep	»	9 »	Coulster.
» .—	Deensch	Valkyrim	Strandgaard	Singapore	14 »	Paine, Sricker en co.
» .—	Engelsch	Grecian Queen		Melbourn		Pitcairn. Syme en co.
» .24	Nederlandsch	Witte Cornelisz. de Wit	Van Rossen	Port-Philip	20 Nov.	van Ommeren, Rueb en
» .—	»	Vertrouwen	Pott	Hartlepool	6 Sept.	Maclaine, Watson en co.
» .—	Nederl. Indisch	Foekoel Gaijer	Said Alkaf	Cheribon	19 Dec.	
» .—	Engelsch	stooms. Madras		Singapore		
» .25	Nederlandsch	Stad Tiel	Decks	Rotterdam	6 Sept.	B. Sanier, Suermondt en
» .—	Nederl. Indisch	Generaal Chassé	Rehling	Melbourne	14 Nov.	Paine, Stricker en co.
» .—	» »	stooms. Tjitarum				
» .26	Engelsch	Pelgrim				
» .—	Nederl. Indisch	stooms. Java	Batten	Singapore		Maclaine, Watson en co.
» .—	»	Marzoek	Said Sehak	Indramayoe		Coulster.
» .—	Nederlandsch	Straat Balie	Mulder	Samarang		E. Moormann & co.
» .27	»	Koning Willem II	W. Blankert			Maclaine, Watson en co
» .—	Nederl. Indisch	Lachmodie	Sech Sahat			Coulster
» .—	» »	Tadjil Moeloet	Sech Habes			»
Decemb .—	Nederl. Indisch	Oeij Singo	Kwee Srmiang			John Pryce en co.
» .—	» »	Foelkoel Hair				
» .—	Z. M. rt.	Merapie				

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Decemb. 20	Nederlandsch	stooms. Banda	Schmidt	Soerabaya
» .—	»	Jeannette *	Visser	Amsterdam
» .—	»	Batavia	Tan Ingiok	Pecalongan
» .—	Deensch	Johannes	Heldt	Samarang
» .—	Nederlandsch	Pio Nono	Nordlohn	Bantam
» .26	»	Maria Sophia	van Gijzel	Soerabaya
» .—	Engelsch	Madras		Sydney
» .27	N. Z. stooms.	Batavia	kapt. luit. t/z v. d. More	Singapore
» .—	Engelsch	Grician Queen		Samarang
» .21	Nederl. Indisch	stooms. Java	Batten	»

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	Aldebaran	Meyboom	Nederland	Tiedeman en van der Burg.
»	Mary Goddard	Koens	Rotterdam	de Weerdt, Ruyl en co.
»	Gelderland *	van Oosterom		Haager en Schuurman
»	Hendrika	Admiraal		Reynst en Vinju
»	Quatre bras	Bondix	Samarang	Kreglinger, Dummler en co.
»	Prinses Sophia	Pellenwissel		van Ommeren. Rueb & Co.
»	Drie Vrienden	Anderson		Maclaine, Watson en co.
»	Maria *	van Wyk	Amsterdam via Soerabaya	Pitcairn, Syme en co.
»	Witte Cornelisz. de Witt *	van Rossen		van Ommeren, Rueb en co.
»	Vertrouwen *	Pott		Maclaine. Watson en co.
»	Stad Tiel	Derks		B. Sanier, Suermondt en co.
»	Koning Willem II	W. Blankert		Maclaine, Watson en co.
Nederl. Indisch	stooms. Macassar	Chevalier	Sam., Soer. en Molukkos	B. Kopersmit en co.
» »	Nagalaut	Winter	Samarang	John Pryce en co.
» »	Ellen	Levert		»
» »	Aderak	Hoesin Samsoedien	Banjermassing	D. N. Buys en co.
» »	Alnoer	Sech Baharmoes	Samarang	Coulster
» »	Fathoor Rachman	Said Asegaf	Soerabaya	»
» »	Naim Balheer	Said Aloewie		»
» »	Cecilia	Hamdja Noordig	Golf van Persie	»
» »	Almansoor	Said Habassy		»
» »	Walvisch	Said Alhadiet		
» »	Passekan	Tan Pik Giok	Pecalongan	
» »	Almansoor	Said Habassy	Palembang	Coulster
» »	Balhair	Mocht Ariep	Muntok,	D. N. Buijs en Co.
» »	Fathool Mobarak	Bahoedien	»	»
» »	Fathool Hair	Said Alkaf		
» »	Generaal Chassé	Rehling		Paine, Stricker en co.
» »	Marzoek	Said Sehak		Coulster
» »	Lachmodie	Sech Sahat		»
» »	Tadjiel Moeloek	Sech Habes		»
Engelsch	Woodland Castle	Barclay	Singapore	Martin. Dyce en co.
»	William Simpson	Skenley	Londen	»
»	Jane	Henderson		
Fransch	Mazagran	Vendojes	Bordeaux	B. Sanier, Suermondt en co.
Hamburgsch	Maria Christina	Voss		E. Moormann en co.
Zweedsch	Stats Radet Fahraus	Rundberg	Samarang	Bahre en Kinder
»	Patria	Hermann	Falmouth	Busing, Schroder en co.
»	Oscar I.	Mork	Cowes	Metzendorff, Wilmans en co.
»	Sydpool	Soderberg	Stockholm	»
»	Mary	Asander		»
Deensch	Valkyrim	Strandgaard	Kopenhagen	Paine, Stricker en co.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een.*

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. schip *Stad Tiel:* de heeren J. *Brodwaaij.*

Met het N. I. stooms. *Java:* de heeren *List. jonge heer Wiegerman, en 3 militairen.*

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. *Banda:* de heeren *J. F. Stroomeijer. — G. J. Bosgoed. — W. F. Vogelzang. — C. Borneman. — 2 gepasporteerde militairen.*

Met het Z. M. stooms. *Batavia:* de heeren *van Casteren en* 1 *bediende. — Munke en familie en* 1 *bediende. — G. A. van Delden. — Stewart. — Milcom* 1 *Europeesch militair. —* 4 *Chinezen. —* 1 *Ontslagen banneling.*

Handelsberigten.

Aanvoer.

Van Pecalongan per ned. schip *Julie Claire* kapt. H. de Wijk.

3980 pic. koffij. 250 do. tin. 70 do. rotting. $3721\frac{88}{100}$ do. suiker. 2 vn. witte boonen. *Lad. bestemd voor Nederland.*

Van Singapore per deensch schip *Valkirim* kapt. Strandgaardt agt. Paine Stricker en co.

542 schuitj. tin. *B. Sanier Suermondt en co.*
148 pik. gambier. *de Weerdt Ruyl en co.*
12 bn. goenie zakk. *Arathoon.*
200 zakk. tarwe. 1 kt. katoenen. *Metzendorff Wilmans en co.*
10000 st. planken. *Said Aloewie Satrie.*
550 pic. gambier. 700 kn. sago. 400 do. kaneel. 150 schuitj. tin. 80 pic. sapanhout. 250 do. koffij. *lad. voor Kopenhagen.*

Van Melbourn per eng. schip *Jane* kapt. Hendersou agt. MacLaine, Watson en co.

1 kt. goud. wegd. 750 onzen. *de Agenten.*

Van Bandjermassing per ned. ind. bark *Balheer* gez. Mohamat Arief

45 pic. rotting. 8270 ps. malvika matten. 4670 do. kadjang do. *de Gezagvoerder.*
287250 amst. ℔. steenkolen. *bestemd voor Muntok Gouvernement.*

Van Bandjermassing per ned. ind. bark *Fathool Moebarak* ge[z.] Kassan.

60 pic. rotting. 18760 ps. malvika matten. *Gezagvoerder.*
26250 amst. ℔. steenkolen. *voor Muntok Gouvernement.*

Uitvoer.

Naar Soerabaija per ned. ind. bark *Atiat Tulbarie* gez. Sech ab[d.] Rachman bin Osman.

1 wagen. 100 zakk. tarwe. 4 kn. bier. 27 coll. meubelen. *M[…] Melbourn en co.*
1 kt. provisien. *Tiedeman en v. d. Burg.*
2 kn. katoenen. $20/_2$ do. meel. 1 do. glaswerk. 2 do. gedr. kat[…] $40/_1$—$45/_1$ vn. meel. *E. Moormann en co.*
43 kn. manufact. *B. Sanier Sucrmondt en co.*
20 ks. gedr. vrucht. gebr. *Roselje en co.*
37 vn. spek en vleesch. 25 keld. genever. 72 coll. divers. prov[…] en dranken. *van den Broek en co.*
2 pr. spiegels. 8 ps. stolpen. 14 pr. muur stolpen. 2 vn. me[…] kn. man. sigaren. *Sech abd. Rachman Bahasoan.*

Naar Soerabaija per ned. ind. bark *Fathool Barie* gez. Sech sai[d] Osman.

17 bn. garen. 200 zakk. tarwe. *Adam en co.*
5000 sp. matten. 1 pak gordijn goed. 3 vn. ghie. 5 kalbass. […] water. 1 pak karpetten. *Gezagvoerder.*
30 ks. portwijn. 2 kn. bat. slendang. 3 do. do. kains. *W. And[…] Tolson en co.*
en *Gouvernement* goederen.

Naar Bantam en Nederland per ned. schip *Pio Nono* kapt. Nordl[…]
150 pic. tin. 40 do. rotting. *N. H. M.*
2 kn. halsbanden. 1 vt. koolteer. *Gouvernement.*

MILITAIRE SOCIETEIT CONCORDIA.

Algemeene vergadering op Zaturdag 7 Januarij 1854, der avonds […] ure.

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.